

fat tumorosa est. per quã viridẽ obscurã, etiã licet intelligere, q̃ nigrum per modum extictiois preicit. de quib⁹ et Aui. i. scda pri. Ergo colligẽdo itẽtunt Hip. i hoc te / u. alterũ duorũ est. Priõ pingẽ deiectionẽ reprobata textu precedenti, vlteri⁹ dãnare. q̃ sub peiori statu iuẽta, puta sub liuido, aut nigro colore & sub publico fetore. & ideo hec tal' e' letal', cum prior mala. & he reo plushuic sensui, nã inuti' r opimã reppeteret, de qua prius, & eã exitio rẽ affirmaret, si tm̃ pingue itelligeret. potissime q̃ de glutinosa fuit locut⁹ in textu precedenti, q̃ ex ipso. i. de crisi fit disolõne solidarũ ptium. q̃ r opi ma eẽt nequior, nisi ipsamet sub peiori statu. aut q̃ tres deiectiones blasse met, pingue fetetẽ, cũ pri⁹ depigi nõ fetida fuerit locut⁹. deide nigrã aut liuidã. & si pigues nõ sint, iuxta malitiã hũoris. & adustiois, seu extictiois statũ. elige ergo sensũ tibi horum magis placidum, & si fetidam quartam intelligas, non prohibeo. quare &c.

Si vero versicolor est: diuturnior quidem: sed nihilominus e' ritialis est. Hec strigmenta habebit: ac biliosa erit cruenta: porracea: nigra q;: que. nonnunquã simul: interdum vicibus excernuntur. **SAL.**

Deiectio versicolor multas haberi indicat affectiones, & ob eã rẽ tractu tẽporis eget ad cõcoctionẽ. Si. n. multe existunt affectioẽs, aliq; earũ diutinas esse verisimile est, si secus. Sed prorsus occurrunt nature, q̃ tanquã cũ mltis pugnatura inimicis multum tẽporis cõsumat necesse est. **GLOSA.**

Variã deiectionẽ vituperatur⁹ Hip. eã varietatẽ ex pte coloris intendit, sbã autẽ tal' e' lotiua, fm vnã literã, aut piguis, put alia dicit. colores autẽ sũt porrace⁹, niger. rubeus & ruffus. nã p̃ cruẽtã, & biliosã, intelligẽdo sbã; deiectionũ, nõ eẽt snia hui⁹ textus magne cõsideratiois, cum duo tm̃ restet colores, de q̃bus imediate mentionẽ fecit, nec multũ variã affectionẽ, illi tales idicarent, cum p̃ pinguisimi sint i cã sua. ergo deiectionẽ stragmenta habetẽ. hoc est habentẽ viscositatẽ, variis colorib⁹ subiectã, aut siml', aut successiue cõdenat. q̃ si successiue itelligeĩ, tibi videat' irrationale, qd ei aliã eẽt q̃ priorũ textũ mã reppetere. Dic, q̃ reffert, q̃a i eodẽ morbo talia successiue appere, iniqui⁹ e', q̃ si vnico colori sbã toto morbo videret, cuius p̃nostici iudicium, duabus claudit' p̃põnibus. Pria est manifestior, q̃ necessario tal' deiectione varia, p̃nũciabit p̃lixitatẽ morbi plusq̃ si simplex & vniuse eẽt coloris. 2. p̃põest difficilior. q̃ signabit deiectione versicolor, tm̃ piculũ, & pl⁹ q̃ vnius coloris deiectione. S; q̃ ad primã propõnẽ dubitat', quia ipsius fũdamentũ aut e' falsũ, aut salti nõ vnũ. fũdametũ ei e'. q̃ varii coloris, mltas & varias mãs p̃ tẽdant. s; tal' diuersitas morborũ, & materierũ, arguit prolixitatem, igitur. semper intelligendo pro veritate fundamenti, q̃ cetera sint paria, nam tanta moles posset esse de vno simplici humore, & tam parum de pluribus, q̃ esset reddicula questio, & vana. Sed fundamenti falsitas ostenditur. scdo de diff. febr. capitu. 8. & prima. 4. capitu. 4. trac. 2. in verbo & quantum est mi

nus pura, est minoris & breuioris spacii. & loquitur de cothidiana comertio
 colere, sed clarum extat ibi esse diuerfos morbos, aut materias, sub breuior
 ri paroxismo, quam si ex sola pituita causaretur. & ratio est in pröptu. quan
 doquidē colere comertio acquiratur pituite calefacio, subtiliatio, & resolu
 tio, q̄ sunt medicamento tali humori. Sed sententia nostri textus in presēti
 est confirmata a Gal. in presenti cōmento, ac cōmento illius tumores podra
 gici. & in .4. apho. cōmento illius, vbi in corpore mutationes. & in primo de
 crisi in fine tractatus de ipsis deiectionibus. in verbo. varium autem variis
 corpus affectibus ob noxiū ostendit. Ob hoc igitur & diuturnū & malignū
 existit. Multi enim affectus ad coctionē lōgiori indigent tepore, piculūq̄
 afferunt passioni equale. hec Gal. sonat igitur in verbis vltimū, non minus
 esse longum, quā periculosū sit. in presenti cotō. sub quadā decentia p̄cedit,
 quia variū affectu tractu temporis egent ad coctionē, quia de multiplici
 affectu cōsentaneu; ē aliquē inenire diuturnū. Sēt it deide subtili⁹. i verbo
 si secus. & dato q̄ null⁹ eorū affectuū sit spatios⁹, sufficit siml̄ variū eē mor
 bū. vt nā maxie fatiget i supando mltos inimicos, vti hō magis fatigat i tu
 tādō se a mltis inimicis, q̄ ab vno. potissime si variis viis inuadunt in ip̄, &
 vario armorū genere. Ob qd̄ consentanea est Hip. snia in textu. Noto tñ q̄
 si talis morbus possit esse salubris, necessario erit plixus. si autem mortalis
 breuior. nā cū virtutis robur abbreviet salubres, plinget mortales. de mor
 bis vulgaribus per totū. in presenti ob laborē, nā defatigata citius succūbet,
 aut spatiose vīcet morbū. verum extat. hūc varium morbū q̄a plixū, reddi
 mortalē, & fuit plix⁹, q̄a vari⁹. Vnde tractu t̄p̄is ifirmata ē virtus, q̄ posset
 breuiorē morbū supare, sed id non pugnat dictis. Notandū vltorius. Hoc
 variū stercus. posse tale dici, puta q̄ id qd̄ deponitur vnica vice, subdictu;
 sit duobus aut tribus coloribus. aut q̄ hodie mane, habuit deiectionē citri
 nā, meridie fuscā, sero nigrā. aut q̄ p aliquot dies sub vno colore, deinde se
 mutauit p̄cessu tēporis ad alium. & ōnibus modis pōt itelligi. cum hac cōsi
 deratōne, q̄ successio illa p̄ dies, potius respicit colorē i ductū p̄ viā alteratio
 nis, q̄ comixtiois. vti si in cineratis hūoribus, & tēdēte febre i aliā, sit varia
 tus color. notandūq̄ fūdāmētū ad veritatē cōclusiois principalis esse, q̄ natu
 ra alios hūores a sanguine, i quātū pōt nō sinit augeri, sic q̄ seorsū vni⁹ mag
 nā victoriā amet. nā cū id absq̄ magna itēperatura neq̄eat fieri, & ipsā nā;
 sūme aborreat. vti ip̄ius perēptiuā (secus de sāguine) inde potius simul va
 rios acrecere humores consentit, quasi suis contrariis viribus se reffrenan
 tes, ob qd̄ si illud comertium variorum humorum non esset sub molle nota
 bili, forsam potius esset ad perfectiōnem, & breuitatem. Vt argumentum
 supra suadebat. ob quod in quarta. aphorismorum. in cōmento citato, sal
 tim secundū veterem literam, icipit. materia mltā & diuersa. quasi si varia
 esset, & non multa, contingeret quod inuimus. sed substantie varie & multe

petūt

petunt distinctos modos coctionis, & pituita dat soliditatē colere, ipsa vero penetrationē pituite, qđ vni cōuenit, alii est infensū. nec mirū ex illis circumstantiis, quasi a tergo plixus fit morbus, & satis periculosus, defatigata natura, vt. cap. de tertiana notha, & emitritheo est videre. Si vero illa diuersitas abreuiet t̄pa particularia, & nō sic vll̄ta, & de aliis pulchris difficultatibus, qui vult, videat genti. in quōne de prolongatione. Facit deinde conclusiōe n̄i textus faciliore, tam malignarū materiā cōgeries, significata per sic pessimos colores, vt singulo iplorū, sit nequā inditiū, quanto magis ipso rū vnione. Ad cōplementū t̄n doctrine addam⁹. qualr varia deiectio i duobus casibus comendet. Qđ. A. ui. i. scđa. 4. cap. 77. Si cretica fuerit signis p̄tibus coctionis. & virtute constāte, qa corpusexpurgari ex variis & nociuis chimis significat. cui snie non pugnat illud apho. in quarta & tanto deteri⁹ quanto plures fuerint colores. intelligitur, si nō ab arte, non precedente coctione, nec cretice. qđ si laudes hanc varietatē ex textu apho. in scđa. in ventris fluxibus mutationes inuant, Solutio est, ex. scđo casu excepto ab A. ui. dicto. cap. quia Hip. de expulsioe p̄ medicamēta intelligit. quia nā sic amat quadrigā humorū, qđ ad aliud transire cōsentiat, & vnū nō oio finiri. qđ t̄n intelligit, dū mō nō efrenitet, & ideo in fine textus si nō ad malum. q̄re &c.

¶ Si flatus sine sonitu strepituq; excernitur optimus est. Melius vero quoties erumpit cum sonitu quā si condatur ac reuoluatur. Quod si ita excernitur: indicio est hominē vexari dolore: aut dilirare: nisi sponte dimiserit flatum.

GAZ.

Flatum nōnulli cū sonitu deuorato pudore excernūt. Alii vero deligerēt pri⁹ mori qđ aliqđ tale cōmitterent. Hos igit̄ quoties audientib⁹ multis dimittūt flatū, scire opz e duob⁹ alterū, aut nō satis intelligere qđ gerāt, aut pp̄ter vehemētiā doloris agere aliqđ cōtra arbitriū & volūtate. In aliis vero qđ p̄sentes p̄uipēdāt nll̄z malū signare flatū cū sonitu cēsendū ē. S; salutari⁹ in his ē, vbi sine sonitu excernat etem̄ p̄sus idicat, aut flatuosi copiā spūs, aut āgustiā opificiorū. At vero q̄tiēs spūs copia nō admodū fuerit, & itē opificia p̄ qđ excernit̄ laxiora tātis p̄ sine sonitu i talib⁹ flatus excernat opz.

GLOSA

Cum flatus de quo hic sermo, inde erumpat vnde deiectio, merito, hic cā non additur huic materie. super quo docet pronosticari, secundum tria dicta. Primū. qđ est optimū expelli eum flatum absq; strepitu. Secundum. qđ dacto qđ cū strepitu excernat, eligibili⁹ est qđ si itus cōdatur, & p̄ itestia voluat. vltimū ē qđ si exteri⁹ prūpat. absq; volūtate ip̄ius ifirmi, alterū duorū signat, aut itēsū dolorē qđ torq̄t ifirm⁹, aut mētis deliriū. Vapor q̄et⁹ crasus, v̄tositas ē, si vero agitet, ē cā rugit⁹. qđ flat⁹, duplicē cāz hēt, aut malē, & sūt cibaria iflatiua vt legūina & q̄ppiā fructus, qđ & si hoī robusti caloris offerāt nō oio exuūt a flatu ip̄o. effectiuā q̄o ip̄i⁹ caloris ibecillitatē. qđ & si eucrata sint

sint edulia, flat⁹ multiplicari ineuitabile est. q̄ imbecillitas tñ, talis dicit̄, q̄a
 claudicans & respectu illi⁹ q̄ valēs est, nā si oīo infirmus esset calor, vt in va
 pore m cōcitare non posset materiā, nec flatus succederet. vt in generatiōe
 venti, cui obstat & excessus frigoris & caloris. Aliquid huius Gal. cotō illi⁹
 quibus torsiones circa vmbilicū & dolores. Si autē oīo calor inualefcit, quic
 q̄d vaporis concitatur occulte, difflatur. Ob q̄d. 13. terti in coctiōe exacta vē
 triculi, nihil sensile p̄ superius debet emitti, q̄d nos eructationē vocamus. s; si
 si sensibiler inferius deponatur, diuersa sumit nomina, p̄ motu & sonitus
 varietate. cū igit̄ hic flatus congerit̄, vi; excretoriā incitat. imo est modus,
 quo p̄ima pri. doc. 6. afirmabat̄, frigus ingredi opus nature, q̄ hāc vi iuuat,
 vt in tormentis seu bombardis expellit̄ pilla, p̄ impetū illius flatus. ergo aut
 non expellit̄, non valente virtute exequi suum actū, aut expellitur. sed lau
 dabile est sentire, vnde colliget̄, virtutem magis defficere, ex expulsionē p̄
 viā oris, an p̄ fundū. dic q̄ superius, arguit̄ maior deffectus, in vi alterante,
 q̄a vbi valentior erat, puta i ventriculo, deffectit. sed quo ad deffectū expul
 siue, p̄ inferius denotat̄ minor deffectus, eo q̄ intestina sūt circū voluta. de
 vento non disputo si grauis, aut leuis sit, sūt. n. iura vtriq; parti fauentia. & si
 meus aris. i prob. videat̄ magis consentire ipsi⁹ grauitati, nā si grauis est, vi
 detur min⁹ expulsiuā oñdere su; robur, i expellēdo flatu inferius. Q̄d i parte.
 A ui. 13. dicto cap. i serie q̄ descensu eius, signat fortitudinē stomachi. Dic
 tu q̄ ad virtutē expulsiuam. Ex q̄ q̄cūq; flatus debilitatē signat, s; qui subtilis
 est & tenuis magis signat fortitudinē, q̄ spissa & clamosa. q̄d intellige de vi
 ipsa alterante, nā ob robur maius caloris, sic attenuatus est spūs, vt quasi oc
 culte difflet̄: hoc est absq; strepitu expellatur, sed mirum est, q̄ asserat A ui.
 eodē loco. q̄ magnitudo sonitus eius, significat fortitudinē & bonitatē di
 gestionis. Respondendū est q̄ respectu coctionis qua excitatur eructatio,
 intelligendus est, & ex parte magnitudinis sonitus, potius est arguenda for
 titudo virtutis expultricis. nā quia expellitur cum impetu, est sonitus ipse
 magnus, itaq; colligitur ex dictis A ui. ibi vt est videre. quicūq; flatus, aut
 expulsus, aut retentus, nō est absq; deffectu virtutis. Sed per inferius me
 lius significat quā superius, & si absq; strepitu, melius se habet coctio, & de
 tonantibus, maioris sonitus, est maioris virtutis expultricis tenoris signi
 ficatiuus, nisi crassus sit ob ipsius substantiā. si vero intus frangitur, peior
 status est aliis, claudicare nām & palā defficere expulsionem, significat. &
 hoc de gradibus expulsuis flatuum. Restat deinde alterā partē textus ex
 plicare. Iusta duo significata ipsius tonantis flatus. Qui si expellatur cum
 sonitu ex imperio voluntatis, sicut fit timentibus colicam, quibus licitum
 est, etiam coram corona graui, petita venia tonare, tunc illud nihil mali si
 gnicat, quod ad duo explicata in textu pertineat. Si vero in vrbaniſſi
 mis personis id eueniat, qui elligant potius rūpi secundum ventrē quam
 talem

tale comitere facinus. Si talis sonitus audiatur, ad textus inditia pertinet. nam & si superfluitatum expulsio op⁹ naturale sit, & ex problemate cur petere venerea erubescimus, cibum autem & potum minime. quasi non vituperemur ppter n^{ra}. sane intelligendus est sermo. Que. n. sic n^r nobis insunt q̄ sub potestate non sint nostra, nobis non sunt vituperio, aut laudi. & quia urbanissimus homo ciuilibus curiis deditus, & officiis, aliquando i loco venerabili existens, tenetur cohibere suas superfluitates. potissime q̄ malum odorem habent, aut turpioribus organis exeūt, & ideo natura, contra impetum suū musculū, retinētē, pluribus expulsionibus adiecit. ideo. si superata tota hac urbanitate, p̄rūpat in sonitū. aut graui dolore infestat, circa ventrem, quo cogitur natura causam excutere, ad sui alleuiationem. & si rō incolumis est, si tali nature stimulo agitetur, semper cū rubore & tristitia, urbani hoies id faciunt. itaq̄ a visitatibus etiā monentur, vt posposito pudore finant nature, aleuiare pondus, citra autē affectū dolorosū, aut mentē turbari indicat. que musculis claudentibus i perare non valet, aut ruborē honestare verbis. sed si dubites, esse necessū prius scire conditionē hominis. Si urbanus, aut audax, seu timidus colice sit. vt ex imperio voluntatis id fiat, aut absq; eo. Dic q̄ sufficit videre eostonare non precedente verbo pudoris & reuerentie. quare &c.

De dolore qui in iliis affligat.

caput. v.

Dolorē qui in iliis affligat: aut tuberculū si recēs fuerit: nec cum inflammatione: soluit murmur incidēs circa ilia. S; potissimū vbi cum stercore & vrina excernatur: si vero nō trāsierit: iuuat si ad inferas sedes deoluatur. **HAL.**

TUBERCVLVM in ilis appellauit quem antea noiauit tumorē. Talis ē ois moles p̄ter nā; sine inflammatione flatuosa, sed potissimū vbi recētior fuerit. At vero solui dolorē ait, si murmur accesserit circa ilia. Talē ei sonitū nō solū spūs iditiū ē, s; hūore p̄misti e corpore solidiore. Quotiēs igit̄ aut p̄meet deorsū spūs ille flatuos⁹ flat⁹ effect⁹, aut. ueq̄q̄ p̄meās subdescēdat deorsū ad aliq̄ inferiorē sedē ilia vdicat̄ vtroq; accidēte, tū doloris cruciatu, tū ēt tūore sed potissimū si cū humore & stercore vacuetur. Talis enim vacuatio nullum preterea relinquit in iliis excrementum. **GLOSA**

Viso i textu p̄cedēti. de iudicio flat⁹ excussi: aut detēti, i p̄seti det̄miat, q̄r pot̄ p̄dict⁹ flat⁹, tū detēt⁹, tū expl̄s⁹, aliq̄ passionē iudicare. potissime si excuss⁹ flat⁹, secū ducat flat⁹ fūdamētū, aut ipi⁹ passiois radicē. puta hūorē aliq̄, q̄ se cū flatu p̄cipitet, aut via publica i mediata ipus vētris, aut p̄xima puta vesice. Primū ergo qd̄ faciem⁹, i expōne isti⁹ text⁹ vltimi, i materia de iectionum, erit confferre hanc snām. cum altera ipsi⁹ autoris. in. 4. apho. in textu. 73. hēt se i hunc modū. quib⁹ iliia suspēsa & murmurātia, lūborū dolore supueniēte, hisalui humetāt, nisi flat⁹ erūpāt, aut vrie mltitudo pueniat

hec

hec vero in febris. Primo ergo dubitatur, quare in presenti non adiecit Hec in febris fiunt. Solutio potest esse, quod cum farrago libri huius addita sit morbis acutis, tales intelliguntur febriles esse. Secundo dubitatur quod liter si talia in febris fiunt, erit ille affectus absque inflammatione, ut in presenti textu asserit. dic, ut patet ex Gal. eo cotō, iuxta more antiquorū, idem est dicere fieri in febris. i. in febre absoluta ab apāte calido nam apā calidum & si vi, febrē habeat, aut pleuretis, aut aliud nomē subit, posposita denominatione febris. Ergo est febris in hoc affectu, seorsum ab inflāmatioe nō in quā a calore, sed expers apātis calidi, id. n. sonat inflāmatio. queres. ulterius quare i eo textu. 4. apho. non fit mentio, quod ille affectus sit absque inflāmatione, in presenti vero. sic. ac loco illius verbi, sit aliud (lumborū dolore) Primo ut dictum est per verbū in febris, intelligitur. 2. hoc verbum, lumborum dolore, equiualeat verbo nostri textus (si recens fuerit) nam ex Gal. in eo cotō, illia sunt suspensa, quoties maiorem tumore nō habent, vnde infinitione apātis, cum de tumore fit mentio, apud omnes glōfatur, vltra tumore naturalē carū partiū. Est ergo dicere illia suspensa. i. cū apāte. quod h; ex multiplici causa oriri possit, ad sniam textus conducēdo, hoc vnū requirit, quod illa congregatio recens sit, ut textus nō. erit autē indicium sue nouitatis, si permutetur: & deserat locum, nam antiqua fixa quod durities, vix deserit locum, vsque ad perfectā extirpationē, sed ea mobilitas, & vaguus status, quo indicat, recenter eē congestū, exprimit satis per lumborū dolore. qui de nouo succedit, materia tumoris descēdēte, igitur verbum dolore, equiualeat recens. Sed ut signum. Est quod etiā intelligēdū, verbū murmurātia. 4. apho. equalere verbo dolore, qui i illis affligat presentis textus. ita quod affectus qui excusioe flatus, iudicari potest, est illiorū, & duplex, alter est dolor, alter est tuberculum recens. & verbum recens. etiā ad dolore refferri potest: nā dolor in presenti, aut murmur, est a vētositate: qui dolores a ventositate, raro fiunt diutini & fixi ob materie euanescentiā: nisi continua reagggregatione permanerēt. quod etiā calidis passionibus dolorosis, sic fixi non negatur. Vidēdū prima terti cap. de emicranea. hoc igitur viso: quod passio ista & si gemina sit, recēse est. colligit statim ex snia textus, principaliter pendere, aut a spū flatuoso non inq̄ fixo, uti in timpanite. Quod verbū murmurātia suadet. Ex Gal. eo loco. ē n. ille dolor vagus, uti rugitui mixtus. aut si tuberculū sit, nō absque bona parte spūs flatuosi. Quo sic attēto. tunc insurgit occasio dubitandi, qualiter in presenti textu, dicatur. quod murmur incidens circa illia, soluit eā passionē, forsam murmur soluit murmurantē affectū: ad instar illius. quod maior dolor denigret alterū. Sic igitur: tota snia amborū canonū quod eadē est, assumet sub aliquibus dictis. Primū est. in his affectibus fit metio de duplici iudicatione. Altera manifeste vacuationis, altera permutationis, ad instar iudicationū, aliarū egritudinū. ea autem per vacuationem, in verbo cum stercore & vrina

excernatur, permutationis vero verbo, ad inferas sedes deuoluatur: Secundum dictū est iudicatio per vacuationē, ad soluendum hūc affectū, magis cōmēdatur in textu, vt mille locis est videre. In verbo text⁹, sed potissimū. Tertiū dictū. hec vacuatio potest soluere alterā illarū passionū, & si solius flatus sit, patet, quia est cōfigurata passioni, q̄ a sola ventositate poterat pēdere. Et talis terminatio est discreta, in textu in. 4. apho. in verbo nisi flatus erūpant. Quasi dicat alius nō humetatur, quādo radix passionis vētositas erat, sed per solā eruptionē flatus, absoluitur. quod in presenti textu intelligitur, in verbo murmur soluit, hoc est flatus erūpens. qui cū strepitu murmure & sonitu exit. aliud dictū. Iudicatio per vacuationē vētris notabilis & humorosa, passioni q̄ est tuberculū recēs, magis accomodatur, quia talis est ab humore, & si flatū habeat: ergo publica depōne humoris, habet absolui. aliud dictū, sola permutatione, potest curari illa passio potissime dolorosa, hoc est ad inferiores sedes. quia cū intestina & partes superiores strictiora sūt. & viuacioris sensus inde & propinquiora mēbris nobilibus, magis affligitur paciens, tali dolore superiori. Si igitur ad inferiora deponatur, q̄ sedes sūt laciores, minus nobiles, & propinquiores viis expulsionum, vt aliquid deponatur, consentaneū est alleuari passionē. quasi illud verbū. si. presentis textus, causaliter intelligat. Si ergo flatus nō trāsierit, hoc est publice deponat. saltī alleuiat. si. i. quia ad inferiores sedes deponit. qd Gal. exp̄sse. 6. epidimiarū cotario. 2. sup̄ textu in pirintho incipit ex precordiis. huiusmodi aut̄ motus materie, e loco superiori, aut q̄ publice deponatur inferius, aut q̄ ad inferiores sedes pmutetur, est expressum in verbo text⁹ 4. Apho. lumborū dolore. quia siue vrinā cieri habeat, aut feces deponi, solet circa lumbos fieri dolor, ex trāsitu materie circa illas partes. & si quiescit dolor, bene. quin in hidropificā perficitur, iusta Hip. in Apho. Sed que via esset, cōmutādi hūc flatū, vna cum humore, ad vrine canales, cū extravenastalis sit. Gal. in. 6. Aph. cōtō illius. quibus inter phrones & renes. incipit merinus. dat modū. nā in corpore viuo, latiores sūt vie, quā in mortuo & p̄ poros & rimulas trāsitus. Hic posses dilatare sentētiā, qualiter nunquā humor mouetur ad secessum, qui bona pars trāseat ad vrinā. ex quo in die farmaci aut sequenti, vrine sūt colaciores, & infirmi sentiunt punturā in vrinando. & ille mōtignana in morbis vesice aserit, nullū medicamentū / i disse soluens per ventrē. quin simul ciat vrinā. qd nō esset exiguū fūdamentum. ad sniam Auerr. 7. coliget q̄ tutior sit flobothonia in pregnante, ceteris paribus, quam medicamentū solitiuū, quia prouacans ventrē puocat vrinam, & tale mestrū, & inde aborsum. dilata ergo mentē tuā. Ergo flatus erupens, aut ad inferiora traslatus, aut publica vacuatio per ventrē, aut vrinam. recentes dolores, & apāta, circa iliia: absoluerē possunt. quare. &c.

DE VRINA.

Caput. vi.

O

Vrina

stringas ipm. & pducas ipsū, per illā, ad egritudines difficiles malas fradu-
 lentas. Item. 2. pri. c. ppiō scias q̄ multotiens egerit virus & saniē, q̄ est ei pur-
 gatio & euacuatio laudabilis. Respondeo. q̄ in morbis acutis, quibus incu-
 bimus, nunq̄ visa est paucula pinguis, potissime crocea, aut fetida, qui ma-
 lum ptendat. ille aut̄ autoritates sonant, aliquam deiectionē; piguē esse lau-
 dabilem. Qd̄ ego vidi per dies plures, in canonico absq̄ febre, & bene se ha-
 bebat. Restat vltimo p̄ litere elucidatione, querere, q̄ species deiectionis pi-
 guis est peior. Respondendū est. q̄ sub viridis, eo q̄ maius incendiū signat
 etiam q̄ credat̄, talem nō solum representare pinguedinem dissolutā, verū
 & carnis liq̄factionem, & si feculenti coloris sit talis, saltem i fine. vt Aui. in
 designis fluxus. Quod si obicias nos in cōsone dānasse, deiectionē carneā,
 vltra oēs. ex textu Aui. in sc̄da. 4. cap. 77. In quo capite, multa inuenies huic
 attinentia p̄posito. est igit̄ litera. fluxus ventris sup̄ quē est vntuositas, non
 ab acceptance rei vntuosae, signat liq̄factionem mēbrorū radicaliū, & est sig-
 nificatio mala. sed nō est mortalis. & fortase est vntuositas ex carne. Ex qua
 autoritate clare colliges. liquefactionem e radicalibus mēbris non esse mī-
 ti ponderis, quo magis que ex carne fit. Pro solutione & si longior sint, par-
 ces, quia non inutilia p̄pono. Gal. 1. de diff. febr. de dignotione ethicarum.
 Gradus destinxit, penes cōsūptiōem humiditatis roralis, & familiaris, quā
 cambium vocamus, & continuantis membrorū substantiam. q̄ si ad maio-
 rem lucem dicas, eūdem Gal. 10. de morbis curādis versus finem, non serua-
 se eum modū discrepandi eos gradus ethice. imo primū, posuit ex consup-
 tione familiaris humiditatis, hoc est cambi, alterum penes consupcionē sbe
 carnee, que in nullis & membranis membrorum est recondita, vltimum vero
 penes consupcionē ipsarum solidarum particularum, que sunt elemēta cor-
 dis. Ad quod verior solutio que dari potest, ē. q̄ in. 10. solum pertractat de
 gradibus ethice, que tabida dicit̄. In. pri. vero de diff. de ipsa vt incipere po-
 test. Quibus sic attentis, procedit Gal. eodē. 10. ad effectum febrium colica-
 tiuarum & dissoluentiū. penes corporum varias dispōnes, in abundantia pi-
 guedis & carnis, & penes tutelā nature, q̄ solide particule magis liquari resis-
 tant. in verbo nec fas est eiusmodi singularum partiū fibras, a malignis fe-
 bribus liquari, sicuti carnes. Ex quibus patet q̄ sumēdo carnem p̄pie, ē ne-
 cessario ponēda alia deiectio peior, puta ea, q̄ deuastationē. & liquefacio-
 nem solidarū particularū signat. & ideo Aui. in textu citato. cū solū talē de-
 iectionē piguē malā dixisset, & nō mortālē. subdit, & fortase est vntuositas
 ex carne. nā si ex radicalib⁹ mēbris eēt, nō mala, s; mortāl eēt. Qd̄ si vis aliū
 solēniore itellectū ad verbum Aui., fortase: est vntuositas ex carne. dicas ab-
 solute deiectionē eruginosā, deteriorē oib⁹. cū carnes liq̄ri significet. & cum
 Aui. dictis verbis citatis radicalium membrorum liq̄factionem cōsentiat. q̄
 si castigans se, & temperans sermonē. subdit. fortase est vntuositates ex car-

de super quā ego nubeculam pprie soleo nominare. Sed hec tibi sint in pri-
 mis cognita, atq; in animo posita, mos animaduerte ea q̄ Hip. scripsit. Uri-
 na. n. assidue faciens sedimentū quale dixit, securitatem significat. i. morbu
 esse sine periculo, atq; integre exsoluēdum, ita vt non sit. prete tea repetitū
 rus, & itē celeriorē fore solutionem, ita vt si prima die, aut p̄xima nocte ap-
 parens p̄seueret simile, die secunda, aut nocte prime circuitiois decretoria
 dierū, nō vltra procedet egrotatio. Porro hec dixit, s. de morbis febriculosis
 Quicūq; ei sine febre affligunt, aut in cerebro, aut mēbranul, aut in thora-
 ce, ac pulmone, ex aliis inditiis agnoscent: siue mitiores breuiore p̄ sint: si-
 ue periculosi diutiniq;. Ceterū quā ob rem vrine sedimentū cādīdū esse cō-
 ueniat, dū āgeretur de pure in calce primi volumis explanata iā est. G. L. O.
 Ex introductione quam Gal. prebet huic tractatui de vrinis, clara est opi-
 mo illorum, qui in aparatū nostre glōse ad hos libros, suadebant penes indi-
 tia facultatum, distribui hos tres libros. Dixit nāq; Gal. in presenti, q̄ vi-
 sis inditiis que sumebantur a facultate, q̄ cerebro relūdet, ad ea presagia trā-
 sit, q̄ ex n̄i facultate pendent. q̄ quidem facultas cū multiplicē habeat ope-
 ram, de precipua, q̄ ex radix oīm bonorū i morbis m̄ibus. s. coctione, hoc est
 alteratione. p̄tractat, q̄ opera cū pluribus vasis cōpleat, q̄ ad primū vas, ad-
 iacentiaq; pertinebāt, tractatū precedentī explorata sunt. Nūc vero ad vri-
 nā se trāfert, q̄ est casus seu effectus, & inde inditiū ipsū facultatis n̄is cōco-
 quētis alio vase. s. in iecore, suisq; adiacentibus. Et suat eundē ordinē, iicut i
 reliq; signis, vt preponat nobis vrinarū optimā, vt distantia ab ipsa, alie fa-
 cile vitupari possint, aut laudari quodā mō. Talis est introducta ab ipso. & i
 vrina p̄ima cōtineat, p̄ quē cōmendari poterat, id solū adduxit, qd̄ firmio-
 ris ē iudicii. puta cōtētū, hoc ē ipsū sedimentū. Vulgo hipostasi, iuxta id egi-
 dii, i versū iuis. Sepe artificē deludit forma coloris, defraudat p̄imū fidē
 cēluraliquoris, ē i cōtētis, rata lex discretō certa. vnde sedimentū si tale ē, q̄
 le nobis, p̄ponit, raro erit, i aliis degeñare ipsā vrinā, sed nō vice versa, s; de
 hoc infra āplius. Sed ante quā p̄cedam ad apperiedas cōclusiones duas tex-
 tus, cū causis, licet refferre traductiones, q̄ in hac noua, nō sit mentio de lo-
 co ipsius contenti, vt sit in fundo vasis penes optimū statum, in priori vero
 sic, in verbo subsidente, nisi esset, q̄ cum sedimentum proffertur, id intelli-
 gitur. non enim fecit mentionem de nebula, nec de sublimamento, q̄ aliā re-
 gionem colunt. aut q̄ si in vltima parte textus, dimiutam hipostasim ex ea
 parte laudat, q̄ interdum subsideat, ergo q̄ prestantior est, subsidere habet.
 De cuius causa pulchre statim. Aliud est, q̄ in hac noua traductione, in ali-
 quibus codicibus legitur leue, loco lene. & si facile posset dici, esse corruptā
 literam, qua fit ex. n. u. Habeo tamen ratiōem dubitandi, quia si equale di-
 xit, lene iam intelligitur sub verbo equale. nam Gal. in laudabili ant̄ pessī-
 mo statu, explicans verbum lene, in texru illo de deiectionibus. qui incipit

si exigua glutinosa per verbum equale ipsum exprimit, non ergo leue, sed
 leue oportet legere, alias, si nominis utitur, quod veris scientiis incōsonat, ex
 Aueroi. in libris de celo. Quod etiam magis dubitare me facit, q̄ in hoc p̄
 posito. secunda primi apud Aui. tan in codice antiquo, quam in castigato le
 gitur per verbum leue, in cap. de significationibus specierum hipostasis, per
 illud verbum. quod incipit. Bona autem hipostasis de qua loquimur, pari
 assimilatur, & flegmati crudo. & ab vtriusq; differt subtilitate, & leuitate. Er
 go bona hipostasis leuis debet esse, & verbum leue. melius scribitur, quā le
 ue, sed si id demus, qualiter potest verbum leue, consentire ipsi⁹ sedimenti nē
 nam petere fundum vasis, & esse leue, pugnat. Videndum primo de celo. nā
 concocta exate, grauiora sunt. visum supra, & ideo semen, & lac, exacte, coc
 ta, aque fundum, qua probatur, petunt. Sed aliquis modus est, in sedimen
 to, vt verbum leue quadret, & tolerari possit, quia leuiora, sunt cōcocta hoc
 est magis parentia nature, sic de equo, qui freno obedit, dicimus esse leuem
 ore, & puerum, qui facile paret iussis, leuem dicimus. tantisp̄ Aris. de parti.
 Ani. 3. cap. 9. concocta leuiora appellat. Sed ad rē sedimenti, magis coarctā
 do verbū. leue debet esse sedimentum, vt agitato vase, facile dispergatur, &
 iterum vniatur. per quod a pure. & flegmate crudo, satis discrepat. vt bene
 supra. Inno de mente Hisac. illud est in sedimento prestātissimū, alias esse se
 micoctū, aut nimis tenax indicaret. Quod tamē, loquturi de situ ipsi⁹, ma
 gis explanabimus, legatur igitur leue & equale. Quod si albū sit, infūdoq;
 residens, & sic perseueret: p̄mittit hanc conclusionē; primā nostri textus q;
 morbus talis est securus, & facile recessurus. Cuius probatio talis est, nam ea
 signa, que ostendunt naturam potentem, supra morbi materiā victoria cō
 plecta, potissime alterantem. & expultricem non deficere, indicāt morbus
 esse securum, cum breuitate, sed talia sunt huiusmodi, igitur. nam incolu
 mitas extat, in signis exacte coctionis, breuitas autem etiā, quia humoti cō
 coctō, quid restat nature nisi ipsum expellat? Qd̄ potest fundari in verbo.
 Gal. in cotō illius inchoantibus, cū iam natura concoquit, superflūū est va
 cuare. quasi dicat, natura hoc cure habet, ipsa apparente coctiōe. Adieci au
 tem operam expellentis, indicatam importione sedimenti deficiū, quia licet
 radix oīm bonorum concoctrix sit virtus, ipsa valente, ob infirmitatem ex
 pultricis, poterit succedere mors inferius reppetendum. Vltima ergo tex
 tusest. q̄ si sedimentum sub illis prioribus conditionibus, intermittat inter
 dū, vt. i. non perseueret & non videatur sub illis conditōnib⁹, morbus cense
 bitur diuturnus magis priori, ac minus securus. patet. quia per eam interpo
 sitionē, aliquis arguitur de defectu nature, p̄ quē a felici statu priori recedit.
 Recedit autem, eo q̄ humor aliquis incoctus interponitur nature, qui aut
 genitus sit ex diutino victu, qui & si virtuti refficiende necessarius sit, cru
 ditatem auget. aut q̄ humor aliquis existens in vobis, de nouo alterati vir
 tuti

tuti opponitur, qui excusus sub imperfecta coctione, sedimentum facit ap-
 sectissimo statu deuiare. Quibus sit prelibatis, ad probationem minoris p-
 ponis in prio silogismo accedamus. Quod fiet, inspiendo a causa prima con-
 ditionis sedimenti. & a situ inchoemus, quod fundum ipsius vrine debet te-
 nere. Sed quod id non sit perfectio ipsius, deducitur, quia prima supfluitas
 est inter ceteras grauior, deinde vrina, vltimo vero sedimentum, quia ali-
 mentum quanto propinquat magis ipsis mēbris. magis depuratur a parte
 feculenta terrea, per quā est omnis grauitas. Item Hisac in propria materia,
 appropriat hipostasim pinguedini, sed talis leuis est, & super natat liquori, i-
 ferius videndum, igit, oppositū est de mente auctoris, quia leuigans sedimē-
 tū, aliquem flatuolum spūm comixceri, p quē sit subleuatio ostendit, exa-
 cta autem coctio, omnem ventositatem respuit, vt supra citatum fuit. & li-
 cet ex superfluo alimenti receferur mēbra nutrituris, non dest pars terrea,
 que in mēbris abundat. Nutritio autem similitudine fit, nec pinguedini as-
 similatur, q̄ habeat sup natate, sed q̄ est de vltimo coctionis mēbrorū. vti
 pinguedo, q̄ magis cocta est ipsa carne. Videndū per Arist. mille locis. des-
 cendit ergo sedimentum exacte coctū, per vrine liquorem, tanq̄ grauius
 ea, & cum omnes partes illius sedimenti, non sint pares in grauedine, adhuc
 grauiores, sunt in loco infirmiori, & sub maiori molle. Ex qua lata basi, cu;
 ceterisque deinde situatur, sedimentum acquirit eam figuram, que in ipso
 laudatur, pinealis. s. qualis est in corde, qualis ignis combustibili fixus, vnde
 etiam ex tali figura, victoria calidi naturalis arguitur. Videndum cum aliis
 analogiis similibus, per ipsum Hisac i propria materia: de p̄to q̄ expositio-
 ne eget, id quod addit, scilicet tale sedimentum lune plene, comparare, que
 simpliciter rotunda est. Solum id fecit, q̄ sedimentis imperfectis, tot varii
 status congrunt, sicut lune in suis figuris, sed sedimentum perfectū omni-
 bus numeris tale sit, vti luna cum perfecte rotunda visitur. Sed Hip. in pre-
 senti, de figura nihil, cum ex aliis conditionibus, sic ipsum laudare certius.
 De altera conditione q̄ album sit. Gal. se excusat per ea que in cōmento vl-
 timo primi libri, de albedine puris, & seminis dixit, vbi mēbra radicalia al-
 ba esse asseueravit. Ob quod, alimētū. quod vltio de victū est, superflūūq̄
 illius, albū debet esse, & citra eū colorē, iuxta imperfectā victoriam calidi in
 eū obiectū. nec volo cauillari, si calor in materiā humidā agens necessario ni-
 gredinē inducat. nec accepto in presenti, pro albedine sedimenti copiam aer-
 ris albificantis, quem in perfecte coctis ponit Arist. s. de genera Ani. cap. 6
 ob quod alba dulciora quia cōcocta magis, id enim sedimentum forsam su-
 blimamentū faceret, est ergo albedo, signum similitudinis. ad mēbra radica-
 lia, quibus est vis alteratiua, que agit in sedimenti materiam. nec obstat, al-
 bedinē in vrina reprobati, & in sedimento laudari, quia vtrunq̄ degene-
 rat, habens oppositum sue nature. Vrina est colamentū ex opera membri

rubificatis, & sedimentū ipsorū, que albificant. nec obstat secunda primi. di-
 ctum esse, sedimenta ut plurimū imitari humores in colore, cū sepe sit met
 humor febrem faciens. videndum prima quarti, quia perfectissimū, a quo
 cūq; humore incipiat, albū debet esse, sic perfecte cocta (in mēbris appa-
 rent) ob causā dictā, indicantia victoriā calidi naturalis concoquentis. q̄
 autē sedimentū conditionē humoris peccantis, insequatur quantitate & co-
 lore, habet expresse Galenus in dicto cōmento. ut in morbis ex pituita &
 crudis humoribus, albū sit & copiosū, secus in biliosis, q̄ exigū & croceū,
 sed talia, & si alba, non ideo lenia. & equalia, per quod, in substātia coctiois
 exprimitur terminus. Ergo integer ōnibus numeris est, per ōnes conditio-
 nes, ideo supra, differt a flegmate crudo, conculcatione suarū partiū. A die
 cit autē lenitatē, equalitati, quia si sedimentis reprobis. cōtingat equalitas,
 propter massā esse ōnino potius exterminatā & victā a calido excessiuo,
 non sibi congruit lenitas, que exactū modū, mixtiōis declarat, vbi nulla ine-
 qualitas superficiei, nulla asperitas, nulla discontinuatio. que cōditio, inter
 ōnes fidelior est, ita q̄ nigris fundo vasis residere, non negetur, sed pessima
 sunt. Albis vero non certa fides. Dicebat enim Auicena. loco citato, non
 attendas ad id, quod alii dicunt. Nā albedo, quandoq; erit, non propter ma-
 turitatē, sed ex exuperati materia, equalitas vero, non est nisi propter ma-
 turationē, intellige de equalitate iuncta lenitati. alias falsū diceret, ut supra
 capite de deiectionibus. probatū est, imo equalitas, peior est inequalitate, i
 reprobis sedimentis. ex Aui dicto loco, in verbo, discontinuitas in ea, scili-
 cet mala, melior est continuitate. Perseuerantia autē talis sedimenti, aut in
 interruptio, duobus modis pōt intelligi. aut ut nulla die interrūpat, quia in-
 cipiente natura vincere morbū, non cōmissio peccato, non est vnde hec pro-
 portio interrūpatur, aut q̄ continuetur, per ōne tēpus quo videri habet, si-
 cut sunt dies indicatiui, in quibus natura benigno aspectu adiucta, solet p
 ximā futurā: ac certā salutē promittere, in diebus radicalibus succedētib⁹, &
 vterq; modus est vetus, & crederē hūc vltimū frequentiorē. quia nusquā vi-
 di, sedimentū priō modo perseuerare, nec eo q̄ interrūperetur diebus inter-
 mediis, inter indicē & radicalē, vidi iudicationē dilatātā, aut incertā. alio-
 quī, nullū esset inditiū maius ex indicantibus diebus. & si ōnia magis certa
 sint, si nulla sit interruptio, tunc enī velox, & certus terminus erit. velox inq̄
 si mox a principio comparuit, certus autē & expers reciduationis, q̄ natu-
 ra humorē sic obedientē & concoctum, totū excutiet extra corpus, nec ali-
 quid crudū latitabit, qui suersionē aduocet. iuxta sententiā veteris, q̄ ōnia
 ad dispōnē febrilē, accōmodanda magis sunt. Nā priō de iudicatiōe, in fe-
 bre & affectibus febrili iniunctis vrina habet ingresū & in febribus acutis tan-
 ta est vis signorum vrine ut ipsi soli credendum sit. ipse Gal. 6. epid. con-
 trario priō super textu in rigore vrinarū suppressiones in paſſioibus autē pti-
culari

cularibus, & absq; febre non dedignamur ipsa cōtemplari quia si bona sit, minoris sunt timoris. si vero mala, inueni motus. Sic Hifac libro vrinarū, sic Gal tertio de morbis vulgari. i cōmento illo mulier apud tifaneum. Quod si offeras eodem libro. cōmento virginem quandam. sit presagita phrenesis, ex nebula suspensa iu vrina. id per accidens consentitur. saltem celeritas terminationis, & certitudo in talibus affectibus, ex aliis, & non ex lotio sumenda sunt. Si igitur coctio ipsa consumata, certitudinem & velocitatem crisis ostendit, ex Hippo. & vrina huius textus, talem coctionem ostendit. primo de iudicatione. rationalis est ergo pria nostri textus, deinde secunda per recessū a prima, & hec de sentētia textus. Liceat nobis tamen, ad absolute huius materie, breuē aliquā digressionē facere, nā si hec vrina optima est. & talis dicitur optia in egris, eo q; similima vrinis sanorū sit. prio de iudicatione. in principio tractatus vrine. & Hippo. in presenti. omisso liquore, & vrine colore, de contento duntaxat mentionē facit: presupponit vrinā sanorū etiā exacte, sedimentū illius & potioris conditionis habere. hoc ē sume lene equale & candidū, sed in sanis corporibus, tale sedimentū nō queritur. Ex textu difficili & obscuro ipsi? Aui. i. c. de hipostasi, sic habet. & hec quidē hipostasis nō queritur nisi i egritudibus, qm̄ in corpore egrī male retente sunt materie in venis ipsius, que nisi maturentur, ptēdūt malū & corruptionē. In venis autem sani, nō oportet semp esse humorem qui sit excutiendus, sed si est, melius est, q; hoc, significet in eis superfluitates, q; in eis superfluit ex cibo a digestionē priuato, deide. superfluit superfluitas, q; in vrina sit hipostasis. siue matura, siue nō matura. q; text? Aui. ita iacet i codice castigato, vti i atiquo. Ex q; autoritate, iter cetera, colliguntur duo. Primū i sanis nō ē qrendū sedimentū, alterū ē, q; si qrat, id, est qdā decisū acibo, q; priuat coctioē, si ei a ciboq; priuat coctioē, q; r tale sedimentū, plenā & consumatū coctōnē signat: qd aut tale sedimentū ipsectā coctōnē significet, videt ēt coligi, ex snia Gal. prio de iudicatiōe loco dicto. in verbo nā cū adhuc coquitur sanguis, vrina q; migitur, lenē & equalē & albā & mltā subsidetiā facit. tūc sic ista est optia hui? textus, & deciditur ipso sanguie existente in via coctiois, & nō exacte cocto. ergo non signat consumtam coctioē. Quod paulo inferius videtur magis cōvincere, eum inuat, & si signum sit exquisitum coctionis, plus autem de humore. qui crudus nominatur euacuari demonstrat. Ergo qualr exquisite coctū. Ob qd i pueris & ociose viuentib?, ob cruditatē est reperire in ipsorū vrinis tale sedimentum copiosū album lene & equale. Pro veritate ergo eorū, q; obiecta sunt. notādū ē, q; corporibus inculpate sanis, tant? ē nex? & ordo iter virtutes nles, q; & si, p vita & sanitate tuēda, copia sāguis reperiat i venis. nec ea grauat nām, nec ipsa cōuertit ad sbām propriam, nisi qnōd iustum ē, vnde, non ē pars superflua talis coctiois, q; per poros expelli non possit. aut occulte, aut aliquo rorido sudore, excita

to exercitio debito, nam sedimentum, superfluitas est in puritatis, quo differt a semine. & inde colligitur veritas, quod in sanis perfectissimis, non queritur sedimentum. quia tamen paucissima sic sunt corpora in culpatate sana, nec exacte recta, non excusatur in venis, ubi massa sanguinea alteratur a membris ipsis, inueniri ex hac actione, aliquid, quod cum vrina reuertente ex distributione alimenti, possit separari. Quod cum non sit pars humoris nocivi, non est superfluitas corruptionis, uti in egris, sed est superfluitas cruditatis, quam vocat Aui. non maturam, quia cum humores illi in venis: ob copiam datam iecinori, crudiores euadant ad venas. dum tota. ea masa coquitur, & ad exactam coctionem ducitur, bona pars illius humoris expellitur cum vrina, que pars: non est tenendum, quod sit superfluitas impuritatis, qualis exigua posset videri in bene rectis. Sed est pars humoris, qui actu elaboratur a natura, sed grauans sui copia, expultricem, item quod omnes facultates naturales sunt in actu item quod vrina retrocedit, necessum est bonam partem expelli. Quod sic expulsum, si candidum sit, & lene, non dubites quantitate esse superfluum, & posse adhuc in his qualitatibus magis perfici, cuius signum est, quod si actio membrorum in tale massa continuetur, quod Gal. intelligit. in verbo, iam vero perfecta coctione, minus expellitur cum vrina, bona parte assumpta in propriam substantiam membrorum. & sic quod denuo expellit, cum decissum sit ex re magis cocta, maturius est. Quod Aui. superfluitatem maturam appellauit, cum priorē quam ex masa ad huc in via coctionis existente, non maturam vocauit. ex quo infertur, quod in abstinentibus, multo minus subsideat, ac in colericis, ubi multum absumentur per membrorum nutritione. secus in gulosis, & ociose viuētib⁹, si igitur vrina substantiam habeat mediocrem, & colorem, inter rufum & rubeum, si sedimentum album multum & lene. Signum est exquisite coctionis. scilicet ipsius iecoris, ubi ex sanguine imixto colere, subdebita portione imixtis vrine, talis resultat color. ut non citrinus, remissione caloris, non rufus, intentione caloris. sed id, sit primo tempore coctionis sanguinis. id Gal. in verbo quod vrinarum que secundum naturam se habent, terminus est in optime sanis corporibus, primum coctionis sanguinis tempus, sed cum eo iudicio exquisito coctionis quo ad iecur, ex sedimento albo copioso, humorem crudum expelli demonstratur. crudum inquam, quandoquidem iuxta copiam cruditatis, augeatur, & iuxta exquisitiorem coctionem minuatur. Sed ea cruditas, non defectum membrorum, nec resistentiam, aut corruptionem humoris, significat, uti in egris, iuxta statum malorum sedimentorum. quia sit nec album aut lene esset, sed duntaxat, ea cruditas, est ob molem, quia copia sui excernitur & non deuoratur a membris. Habes ergo quod optas. quare &c.

¶ Si vrina fuerit subrubra: ac sedimentum subrubum & leue: diuturnior hic morbus quam primus: sed admodum salutaris est.

Quo

COMMENTVM GALENI.

Quoties sanguinis serū pariter cum vrina excernitur colore sub rubra apparet, indicat aut ex superantia sanguinis nō exq̄sita rōne confecti. Igitur quia integerrimi humoris exupantia ē, idcirco sine periculo est. Sed quia humidior, & itē serosior quam is est. idcirco eget cōcoctione. Si igitur spatio temporis concoctio fit, merito talis vrina significat vt diuturnior quā primi morbi solutio futura sit.

GLOSA.

Tanta ē certitudo stabilisq; salutis spes cū celeritate, in sedimēto cōmēdato i precedēti textu, vt vrina optia ob id dicat, sub quouis colore ipsa appeat. nūc vero cū sedimētū i hoc textu declarādū, cadat ab eo statu p̄ colore, q̄ subrubrū sit, & nō cādīdū. op; cōplere hoc iuditiū, puta de diuturnitate istius morbi, respectu p̄cedētis vrina significati, p̄ cōditōnē vrine, q̄ ei⁹ dē sit coloris ad ip̄m sedimentū. dicit ergo autor. si des, vrinā sub rubrā, cū simili sedimēto, & tñ sit lene, morb⁹ ille salutaris admodū ē. & i hoc cōuenit cum precedenti, sed differt ab eo, q̄ diuturnior sit. Primū qđ se offert explicādū ē, qđ sc̄iamus de situ hui⁹ subrubri sedimēti, ā cōueniat cū p̄cedēti in subsidētia, credere q̄ nō. q̄ si iste morb⁹ diuturnus est, op; temporistractu descendere, quia sic complebitur in dotibus suis. Puta situ, & colore. cadit igitur a precedenti, situ & colore. & quia coctio in substantia excedit multum alia que ex q̄litatibus se tenēt, cū oīs coctio p̄cipalr̄ ordinē exp̄lioni, & coctio i sbā, ē q̄ ipsā aptat expulsiōni. (Ipsa. n. ē q̄ expelli hēt. 3. artis curati. vacuatio totā educēs sbām. q̄ i sbā coctio, exp̄ssa ē p̄ lenitatē, q̄ coicat cū priori sedimēto, inde incolumitas morbi significat, sicut i precedēti, q̄a humor victus est a nā, Qđ sbē coctio indicat. qđ in parte Aui. in sc̄da. 4. in cap. 88. in verbo, & multotiens viuit ille cuius sedimē est rubeum, sed est equale & moritur cuius est album, sed non lene. Dat statim rationem, quia bonitas in substantia facilis magis est ad suscipiendam expulsiōnem, q̄ bonitas i colore. sed deficit a priori morbo. q̄ diuturnior sit, significato aliquo defectu in natura, quandoquidem, nec calore, aut situ, illud sedimentum est completum. Debilitas autem in natura prolongat morbos salubres. Ex quo necessum est intelligas, sub eodem tempore perseuerare hoc sub rubeum sedimentum, quo, precedentis textus, nam primum potuit esse sub rubeum, & pendens. sed illico descendens & candidum cum lenitate, habuit totū, qđ poterat. istud vero perseuerauit sub tali colore, per aliquot dies, vnde nature pigritia, atq; defectus presumebatur. Quod tamen minime intelligi poterit, nisi satisfaciamus querenti. qualiter illud sedimentum potuit lene esse, Non autem album, Nam si exacte coctum est ex parte. substantie quod lenitate ostenditur, (Cum substantiam dare difficilius sit quam colorem.) vt in propria materia disputatur, & satis conciliator. De hoc differenti .85. Qualiter ergo non habebit etiam illud sedimentum colorem album

album. Quod significat exquisitam coctionē? Respondeo. q̄ pri⁹ intentū a natura est substantia, hoc est ille modus substantie, quo aptatur expulsionī & talis potuit dari humori rubeo, cuius pars est tale sedimentum, etiam si credatur, iam partem aliquam rubedinis amisisse per eam continuatam actionē, quandoquidem ad album itur. exuere autem eum humorem omnino a rubedine, longiori eget spatio. sicut qualitates consequentes formam posteriores sunt. Duricies enim & soliditas non datur carni nouiter genite ita cito, vt forma. vt prima primi visum est de tertia humiditate. Et licet color prius possit dari substantia vrine, & contento, quam certa substantia, certum tamen color, post certam est substantiam, quod statim magis enudeabitur. Statim dubitabis, si in precedenti textu, per interuallum optime vrine iudicabatur etiam morbi diurnitas, respectu prioris, & idem per sedimentum sub rubrum cum tali vrina, videtur q̄ tanti ponderis sit, cadere ab optimo per colorem, sicut per minorem perseuerantiam. Ego in presenti nō possum verificare, dacto certo morbo salubri & terminando in primam. 7. ex iudicio optime vrine, si dentur alteri duo morbi, i altero quorum appareat vrina subrubea cum eodem sedimento perseuerans per dies, & alter in quo sedimentum optimum intercipiatur, qualis eorum breuior sit, Quia si hoc tale est per interpositionem humoris crudi de nouo aduenientis. Alterum vero ex conditione humoris resistentis ipsi nature concoquenti, non potest certo numero metiri ea differētiā. crederem, illam alternatā intermissionem, non esse tante dilationis. eo q̄ in secunda. 4. in capit. 88. habet Aui: de sedimento rubeo. q̄ significat multitudinem sanguinis, & tarditatem digestionis, & prolongatur ad. 40. dies & forsam non speratur crisis in. 60. si autem illa intermissio esset frequentissima, & forsam excedens continuationem, non esset difficile fundare contrarium. quia error tardat, & iudicacionem cambiare potest. tertio de iudicatione. Poteris autem ad huc intimius dubitare super hoc: quia in precedenti textu per illam intermissionē optime vrine: ultra diurnitatem respectu alterius morbi, quo optima videbatur, dixit, ac minus securus est. in presentem verotextu, per eam distantiam sedimenti ab optimo, in colore, dixit q̄ esset diurnior precedenti, sed ad modum salutaris, quasi in securitate, nulla sit discrepantia, sed duntaxat itē pore. Solutionem huius dubitationis non potest sentire, nisi solertissimum ingenium, propter quod, si es memor, in principio glōse feci vim, q̄ in precedenti textu nulla fuit facta mentio de colore vrine, sed sub quouis colore, i optimo contento erat certitudo. Quod autem hoc, sit irationabile. patet p̄ Aui. secunda primi. cap. de hipo. vbi postquam dixit. vt in plurimū esse hipostasim eiusdē coloris cū vrina, addit & bis i eodem capitulo, q̄ hipostasis que diuersificat a calore vrine, optima ē alba, deinde rubra, deinde citrina. ergo sedimentū albū potest esse cū vrina alba, citrina, rubea, & tandē, cum omni que

que incipiat ex humore, qui a natura vinci possit, & ide ad albedinē cōdu-
 ci, quia mēbra talia sūt. & quia in presenti sedimentum est rubeum, & talis
 est vrina, materia morbi solum est sanguis, & potius mole quā vitio pecans
 a quo impossibile est non succedere incolumitatē, ostensa victoria in sangui-
 ne per lenitatē sedimenti, ideo tale sedimentū ita securū indicat morbū, si-
 cut albū lene perseuerans, differens, ab illo tēporis spatio. sed in sedimento
 prioris textus. cū a quocūq; humore poterat decidi, timor. est intermissa ac-
 tione nature, ne periculū possit succedere, malicia talis humoris. ideo dixit,
 ac minus securus est. Et ita vltterius licitū est ponderare, q̄ sedimentū subru-
 brū n̄i textus, cū possit esse sub alio colore vrine, q̄ in presenti est cū simili
 vrina puta sub rubra. Vnde si tale sedimentū videtur absq; tali vrina, non
 esset sic nūciū salutis vti presentis textus. quia nullus humor ita beguin⁹ vt
 sanguis (sed de hoc statū) sed si desideras scire, comodo sub alio humore pec-
 cante, vrinā sub alio colore reponente visitur sedimentū rubrū. & post ipsū
 album. Ex Aui. magis comendet. Ratio illius est. quia nā nihil cōcocque
 nisi comertio sanguis, quod in parte, optime A uerois. 3. colliget de febre co-
 lerica, sic ei vides ouū, quod viuificari debet, totū prius ad ruborē quēdā cō-
 duci, sic semina cū vtero reponūtur. & inferius inuenies verba nostra mora-
 lia satis vtilia, que hoc explicabunt. igitur sedimenta que ad albū terminari
 habeāt. ex quouis humore sūt, per ruborē quendā trāuerūt. sed vt nihil de-
 sideres super hac materia, poteris obicere, quia sic citrinū sedimentū lauda-
 bilius esset, quia rubrū cū albescit vergit ad citrinū. Sic Gal. prio de iudica-
 tione, vbi palidū, deinde rufū, deinde flauū, deinde rubrū, penes grad⁹ splē-
 doris & albedinis cōparauit, ita q̄ rubeus minus de albedie illis oibus cōti-
 neat. Itē inferi⁹ suspecti⁹ erit sputū rubrū q̄ citrinū. ergo sedimenta. Respō-
 deo q̄ si colores sedimentorū sūt ab humorib⁹, quibus talia apparēt statū, ru-
 brū est securius oibus p̄pter gratitudinē sanguis, si vero hi colores dent se-
 dimētis, actione nature albificantis, sic citrinū qd̄ est rubeū clarificatū, pre-
 stantius est eo, quia albo p̄pinqui⁹ est. Sputū aut rubeū taxabit inferi⁹, q̄
 vene rupturā idicat. quā pt̄sis sequitur, qui affect⁹ desperabilis est. Quib⁹
 sic prelibatis, procedendū est ad verificandam ac illucidādā text⁹ n̄i con-
 clusionē, super quo op⁹ notare, istū colorē sedimenti ac vrine eē sub rubrū, q̄
 color a rubro puro cadit per aliq̄lē claritatē. Qd̄ ostendit sanguinē illum a
 quo descidit, esse quodāmodo pituitosū, qua humiditate lauat vt ita dixe-
 rim sanguinis vera rubedo, serosior enim & humidior quam iis est, dicebat
 Galenus in commento. Hoc est. quam exquisitus sanguis. inde ad coctio-
 nem eget longiori spatio. Sed si id tolerabile sit, q̄ talis morbus non sit ad-
 modū salutaris, ostenditur. Nā fūdamētū ē, q̄ p̄deat a sanguie, & q̄ ide se-
 curus sit morbus. nam humiditas q̄to perfectior est, peiori putredie pot̄ in-
 fici, signū est corruptio semis. 6. de locis affectis. q̄ sit vltra sanguinis mēsa-
 lis

lis corruptelam. Sic & displicet peccatum fili dilecti, magis ipsi patri, qua analogia, respondit Hisac libro febrium. quomodo ex sanguine fiant morbi acuti. Responsio est. q̄ merito q̄litas. hic hūor est gratus nature, & gratia publici peccati, non potest esse infessus ipsi. Non loquor gratia quātittis, si occupet nobilem se q̄a apoplexiā, & casū virtutis subitū pōt facere, videndū. .11. terti. cap. de casu virtutis. in verbo facit accidere casum virtutis subito, nec inde nego ad pessimā putredinē posse duci, illud arguit peiorem substantiā, sed passibiliorē. vt de aque pluuiali alibi dicitur. Creditur. n. cū proportionēs opponatur mixtorū, q̄ sicut est mixtū optime proportionatū: sic cū soluitur illa proportio, ad magnā iproportionē veniat. Ad quod ēt facit, q̄ natura cū ipsū maxie tuteē, nō vincit nisi a vehementissimis causis citra tñ eā possibilitatē, morbi frequēter occutrenres, ceteris paribus securiores sunt, que a sanguine fiūt. pria. 4. & infra per Gal. Sed adhuc obicit contra totā sniam text⁹, ex ipso Aui. i. scda. 4. c. 76. vbi cōcludēdo dicit. & ad sumū vrina, rubea rubei sedimīs signat imaturationē & cruditatē, & ppie q̄ rubedo nō ē vehemēs. & pri⁹ dixerat signare inflāmationē vehemētē. itē citauit ex. c. 88. differri aliq̄n hūc morbū idictū tali sedimēto, & vrina. ad .40. & .60. diē q̄ sūt termini cronicorū, & acutorū satis nothorū. Vnū requirit p̄ci palr ad veritatē hui⁹ text⁹, q̄ tal vrina nō sit vehemēter spisa, nec habēs in p̄cipio copiosū sedimētū, q̄d totū itelliges ex verbo Aui. i. dicto .c. 88. incipit series. & sedimē q̄d nō antecedit tenuitas aut priuatio sedimīs, imo est iuentum in principio. significat q̄ humor est plurimus, non q̄ sit digestus, imo oportet vt adueniat sedimē post aduentum digestionis, & postquā fuerit hipostasis pauca, & dum non est ita, significat, q̄ materia est grauis, grossa & multa, & q̄ egritudo interficit. quare &c.

¶ Si in vrina sedimentū speciem referat farine crassioris: malū est. Deterius vero si squamularum institutione cōsistit. Si vero tenue & caudidū admodum est: vitiosum est. Sulfureum vero deterius est.

COMMENTVM GALENI

Crassior farine pars appellatur que effracto inuehitur ordeo grandiuscula refugiens. scilicet mole confectionem exquisitiorem. Hec igitur quotiēs inuehitur vrine sedimento, inditium non bonum est. Si enim farina non astringitur in partes admodū tenuiores, species farine redditur crassioris. In vrina vero quotiēs alimonie pars nondū deducta in super diriuscula permanet. Sed afflato sanguine crassiore, vel consumptis inequaliter carnibus ita contingit. At vero inequaliter accedit, quotiēs a calore igneo q̄ recēs est & nup cōcreta caro i saniē rdsoluat, duriuscula vero si i iis q̄ frigūt i sartagine sublimis exiccata constiterit. Prima ei noua ac recens pinguedo consumitur per huiusmodi febres; deide durior ac vetustior, & ab his deinceps

ps noua ac recens caro, mox dura ac vetusta, postremo solida iā corporis mē
 lta. Quibus rursus consumptis, squamule pariter cum vrina excernuntur,
 & ob eam rem talis vrina deterior est, q̄ q̄ t̄m̄ nō speciem farine referat cras
 sioris. Ceterum aliud est tenue sedimentum, id est, non habens corpulentia,
 sed vt ita dicantur sublimile spume, tale vero continuo tenue existit, p̄p̄t̄ia
 q̄ recipiat in se totum circumflui splēdorem aeris magis q̄ quod crassius ē.
 At vero generatio eius est de spiritu flatuoso permixto tenacius semiconco
 cto humorum excremento. O proprium enim concocti integre sedimenti ē
 id quod consueuimus nominare equale id accidit, quotiens totum simile
 existat. Quod enim vario permiscetur corpore, desidentes obtinet in con
 ditione & colore partes. Inequalium vero corporum que ex partib⁹ tenuio
 ribus habeant inequalitatem, deteriora sunt q̄ que ex maioribus. Que enī
 sunt partium maiorum, magnū indicant nature robur t̄m̄ quāta fuerit sub
 stantie magnitudo exq̄lita rōne confecte. Que vero tenuiorū sunt peruin
 ci ab hūore indicāt facilitatē. & veluti pugna haberi equalē, atq̄ ea res in om
 ni inequali corpore p̄miscua est. Particulares vero i eo differētie p̄ virtute
 cōcocte materie, vitioq̄ nō cōcocte existunt. Porro ab his tribus sedimēto
 rum differentiis aliam quartam adieci furfureum sedimentum, quod iquā
 deterius q̄ tertium est. Indicat enim quēadmodum primū ac secundum flā
 meam febris caliditatem & consumentem, quo quidem non quartum, sed
 tertium proditum esse oportet.

GLOLA

Viso de inditiis sūptis ex optimo sedimento, ac ex altero modicum distā
 te ab illo, tranffert se iam Hip. ad inditia que fundantur in sedimentorum
 contra naturam consideratione. Que omnia malum protendunt, & licet au
 tores alii de pluribus mentionē fecerunt, quos in fine lectionis ad abso. uō
 nem doctrine imitabimur, in presentiarum Hip. de. 4. duntaxat mentionē
 fecit. & primū est crinoidale, qd̄ apud alios frustis frumenti dilolutis i aqua
 simile est, cū nō conteritur p̄fecte. Ex quo illud anicolo inductum i hac ma
 teria ex textu A ui. p̄ crinoidali, nō est ita. nā A ui. debet legi p̄ frustis frumē
 ti, fermētū. qd̄ sedimētū fere fūgale ē, qd̄ satis distat a sedimētis nō textu ex
 p̄ssis, s; nicol⁹ vitio litere se fefellit. De sedimēto ergo priō nī i text⁹, clarā
 mētionē facit Gal. 7. apho. textu. 31. incipit qb⁹ i febrīb⁹ apostales crinoides
 fiunt, ibi enim ac presenti cōmento. Introducitur hoc sedimētū. potius sub
 frustis ordeī (quia cū asperū sit) & nō ita cōterit, semp̄ ipsū farina diformior
 est tritici, & corticibus pleuior, & frusta grani coapparent in ea, potissime
 cum ex industria, aut ignorantia artificis, superior mola non premie cum
 pondere sufficienti. Tenendum ergo est in primis, vt equiuocatio abicia
 tur, hoc sedimentum, posse dici simlagineum, a partibus farine, crinoida
 le aut corticale a frustis seminis, & ipsius cortice, ibi clare apparentibus.

secun

secundum sedimentum de quo textus, schamosum. qđ alii petaloides vocant, alii laminosum. Ad instar illius squamule q̄ in maleādo ferrū, incūdē, & maleū fugit. & non dicit laminosa a ferri limatura, quia talis nō est schamosa; sed minutissima. Tertiū est fufureū, qđ l; vltimo loco reponat̄ i textu, aprius tertio ponit̄ loco, q̄ doq̄dem significet sup̄ eisdem causis, cū priorib⁹, & dānis. & si inter ea gradus sint, vt enucleabit̄, Qđ sub eo nomine ab ōnibus celebratur. Dimisso ergo. 4. p̄ fine lectionis, quod tertiū est in textu, & inepte, qđ est spumofum minutarū partiu⁹. De tribus diseram⁹. Priō ōni equocatione posposita. ac appentibus vi morbi, nō a primitiuis causis, nō vicio renū, aut visice, qđ cauere docebit Hip. in fine tractatus. Et duo faciam. Primū quid talia significēt in febribus. Sđm quatr̄ cōfferant̄ mutuo in gradibus malicie. Sciendū ergo est de primo. s. granoso & crinoidali, conformiter ad id Gal. 1. de crisi, & ad Theofilū in tractatu p̄pio. qđ tale nō visitur sine febre, & calore cōsumente. Vnde effectiuū super quo significat, est calor excessiuus, materiale vero, aut est substantia humoralis, aut membrorum. De humoralī vero conformiter ad Gal. 7. apho. loco citato, a sāguine, melācolia, ac flemagte, raro ē qđ a colera decidat̄ s̄m ptes sic magnas, ex humorib⁹ igit̄ sub eo colore videbit̄, qual̄ ē hūor, a quo decidit̄. vnd̄ eē a sāguine, decidit̄ tale cōtētū, sonēt autores, & a mala sāguica, & a s̄plici hūore, intelligi possūt, potissime si liene adurant̄. qđ tale iuxta Hip. morbi lōgitudinē, signat̄ in saluādis (presett̄m si a principio illico nō cōpareat, quia sic) trāficiem humoris, calorem qđ adurentem significat. quem tractu temporis superabit natura, si prius non succumbat. Quod tamen sedimentum ex Gal. dicto cōmento magis est pronum ad malum, sed que discrepantia inter tale, & illud quod dissoluta mēbrorū sbā apparet̄ cōmuniter dicitur, qđ sub variis coloribus iuenitur hūorale. sed cū illud nō sufficiat, qđ ex pituita adustū, p̄sentabit mēbrorū colorē, recurrendū est ad intensiōem febris, an sic edax iudicetur, vt serpat membra dissipanda, ac tale, maiori cū fetore erit, nec ita digitis cominuetur. Nec credo legitime dubitat̄ p̄ Thadeum in presenti, qualiter poterit sedimentū crinoidale, ex dissoluta pinguedine apparere, cū tale natet, crinordale descendat. & Thadeus dubitauit illud, propter dicta Galeni in cōmento, que videntur fauere sue dubitationi, sed meo videri, cum recte sentitur de intentione Galeni. non est sua intentio, hoc sedimentum e pinguedine dissolui, quia solum tela aranee. lotio nauigans, sed cum calorem edacem introduxisset, harum dissolutionum causā. Explicuit omnem modum liquefactionis. vt. 10. de morbis curandis tetigit. & supra subtiliter ponderauimus, nam incipit calor a pinguedine minus constante, & sic de facto in principiis ethice, talem dissolutionem araneam conspiciamus, nihilo subsidente. cum vero procedit, iam aliquid est videre subsidere, granosum & solidius, vt intimius mēbra patiunt̄. Vnum tamen notandum ex

ne. quasi reputet p impli liquari solidas particulas, ille. n. potius incineratur quā liq̄fiant. sed liquatio sola est in carne & pinguedie. Ad qd̄ iuuor bona fē tentia Gal. in calce dicti libri. in verbo qd̄ incipit. ad eū dē itaq; modū in calidissimis febribus, si carnes humide ac molles cum adipis copia fuerint, eas sensu liquari deprehendas. sin sine adipe & siccesint, i mara smodes febre strā seunt. Hec Gal cū ceteris satis mentem nr̄am corroborantibus. Habeo ergo q̄ sicut in carnibus que igni apponunt, vt assent. primo deffluit q̄dā aquosa humiditas alicuius vestigi pinguis p̄iceps ad instar illius, sit deiectio pi guis fluida. Deinde ex noua & instabili pinguedine, scd̄us gradus. demum tertius ex ipsa carnea sbā, tunc ei dicimus carnes eē p̄fecte assas, cu; horum gradū eliquatio p̄cessit. Solidā vero sbā; intra carnem, nō eliquat icendiu; sed torret. Ex quo vt oia clara sint, colligas, differre, p̄tractare de speciebus cōsuptiois, & liquatiois, nā est dare speciem cōsuptiois, ad solidas particulas, nō autem colliquationis. vt vice vaporis digererāt solide particule, & defluant in ventrem, vt de carne & pinguedie sentit Gal. eodem loco, neq; obstat q̄ Gal. p̄rio de iudicatiōe, dicat q̄ pingue ē ex piguedie liq̄facta, qd̄ vero tenax ex ip̄is solidis aialis partibus. Habes ergo totū qd̄ optabas. q̄re &c.

Genera deiectionum exitiolarum Caput. iiii.

Exitiosa vero est si nigra: aut liuida: aut opima: aut fetida ē.

COMMENTVM. GALENI

NIGRA deiectio ab atra bile sincera igitur liuida vero vbi modica modice p̄miscet. Porro optia deiecit quoties piguedo ab ignito calore cōsumit, graueolētia vero putridiis initiū ē.

GLO. Aliqua addit i hoc textu, p̄pter qd̄ de tali deiectiōe, iuste ptulit, q̄ exitior sit, cū ātecedētē dūtaxat malā p̄nuntiauerit. id vero qd̄ adiecit, ē, peior color. s. nigredo, aut fuscedo, public⁹ q̄ fetor. nā ista passa a maiori i cēdio: nec mirū vt sub eadē q̄titate. s. pauca pinguis. fetorē rep̄set. igit i textu nr̄o. dānat deiectō p̄cedēs. s. viscosa, pauca, nigra, aut liuida, fetida. si velles aut ex hoc textu, peñs singlas condōes, distinctas tres deiectō nes cōstituere, q̄ exitior s̄ sint p̄cedētib⁹, vt altera sit nigra, altera liuida, altera opima, & oēs tētri odoris: forsā fauet huic motiuo breuiter i cōt. Gal. S; ego sm̄ priorē itelletū p̄sequor, de vna tm̄ q̄ sub eadem sbā ad p̄cedentem, hēat aliū colorem, & fetorem. vt alludat p̄cessui deiectionis naturalis, vt post habitā sbā; ad colores trāseat iquos. q̄ si obicias, q̄re lenitatem sbē: seu eq̄litate, huic ē nō adiecit, q̄ doqd̄ illd̄ est pessimū i malis signis, & hoc de restabilius sit precedenti, per verbum textus: exitior. respondendum est id esse notissimum, si ei calor. nōdū ad nigredine; & fetore; ducēs, illā equalitatem i deiectōne iroduxit, q̄to euidentius, excessu⁹ calor, q̄ oia terminat. incinerando contabescentibus. Intelligendus est secundum partem pingue que heret solidis particulis & carnea quā coliquata, solide particule tabes-

cunt

pessimū, furfureū autē deterius. nō in quā precedentibus, sed duntaxat illo
 tercio textus, qđ nos ad finē seruamus lectiōis, scil; spumoso minuto. Sed
 ad duo priora cum reffertur, mius malū. Sed audiamus Theofilum, qui
 crinoidale sedimentum apicē tenere malicie asseuerauit, in sententiā q̄ sic
 habet. A carne corporis possunt dissolui tres species resolutionum grosse
 q̄ possunt apparere in vrina. crinoidales petaloides & furfuree, & ōnes tres
 significant magnā perditionē esse factam in corpore & magnā profunda
 cionē caloris, & febrē ethicā. et inter has, & facit ad prepositum crinoidales
 sunt pessime. nā petaloides, sunt ressolōnes quasi superficiales, furfuree ali
 quid apprehendunt de profunditate, sed crinoidales super oī dimēsiōne se
 profundāt. q̄ igitur intimius dilaniari, & lique fieri mēbra demōstrat, iuste
 ouium pessima celebrabitur. Maius autē dubium cōmittit text⁹ Aui. in
 2.4.c.88. vbi de furfureo sedimento: postq̄ ipsum equauit petaloīo, vt super
 vtriusq; significet mēbris, ait. significare calorē ex profundo corporis. Ergo
 si petalolum ex Hip. pessimū, ad huc furfureum, ex profundiori actione,
 deterius. In solōne huius difficultatis dicam aliquot meo iudicio cōsona,
 postea diffiniā sniam, cum aliorum dictis. Dico ergo primū, qđ snia text⁹
 nostri, potest legi, vt iacet furfureum sedimentū oībus refferēdo: per verbū
 deterius, & non ad spumosum tantū. vt Gal. in cōtō. Semper cum suppor
 tatione, ne demustantā confusionem in litera Hip. vt incipiendo a narra
 tione preter n̄ium sedimentorū, interponeret post mala, leuius, puta spu
 mosum, deinde vnum, duntaxat sub verbo deteri⁹ tercio, & nō cunctis ref
 ferendum. Est igitur furfuraceū obtinēs apicem malicie: prout semp malū
 significat, puta dissolōnem ex mēbris, & ex humorib⁹ nunq̄. alia vero duo
 ex ambobus indifferenter, ergo viso quodā sedimento furfureo, cum ali
 cui aliorū reffertur. possum dicere furfureū est deterius illo. quia aliud, pōt
 sat leue dānum pronunciare, si ex humoribus sit. peius ergo est, qđ semper
 significat mēbra liquari. Dico. 2. qđ si Gal. squamosa deteriorū ponit, ideo
 est qđ talis dissoluitur a seminalibus mēbris, vnde exēplificat de ossibus de
 pelicula interiori venarum. Et ratio id mōstrat, quia cum caro frequentius
 reperiatur in corpore, vt stibans & replens rimulas simpliciu mēbrorum,
 prōptior est vt soluatur in grana, quā in laminas, cum igitur liquari semi
 nalia mēbra, corporis fundamētū, sūme exiciosum sit, quia ipsis labefactis
 non est curatio. 7. de morbis curandis. ac libelo de marcore. & id per deci
 sionem squamosam indicetur, Iure optimo preponitur aliis in malicia. Si
 autem ab eisdē membris dares furfureum, peius esset, quia magis e profū
 do liquari significat, & sic cōmuniter, succedit ad squamosam. cui dicto n̄o
 non pugnat Aui. cap. de Hipo. qui dixit squamosam seu petaloīdem dete
 riorem aliis, est nāq; sermo ei⁹ specialis refferendus inter tales, ad rubeam
 & albā squamulā. Cum igitur de fusca loquitur, prefactis, esse deteriore
 pronū.

pronunciauit. quia maius incendium significabat. Theophilus vero, de crinoi-
dale, intelligendus venit, cum de eisdem membris decisa per continuatum processum,
videatur, ut precedat petalosa & furfurea. tunc namque ultimum incendium, &
profundationem significat. De his igitur dissolutionibus, & a quibus membris, a
liquid inuenies per Gal. epid. 6. in contrario. s. in textu vrina cibo & potui. Que
ut cum attinentibus ad quartum sedimentum, clariora fiat. Dubitatur quid
sit peius, videre dissolutionem membrorum secundum partes magnas, a secundum minutissimas.
& videtur Gal. in presenti cotone, quod inaequale quod ex partibus tenuioribus con-
stat, deterius sit, idem Aui. 2. 4. c. 38. quod si verum sit, non oportet tamen damnare sedi-
mentum crinoideale, cum sit dissolutio partium magis corpulentarum. Respondeo,
quod dissolutum a membris, quanto sub maioribus partibus, tanto est deterius, quia ex
talibus, quae sume tutatur natura, non possunt partes liquari magne, absque ingenti &
impetuosa causa. Gal. autem & Aui. de desciso ab humoribus intelligunt, quia
sub tenuioribus partibus expulso, maior ibecillitas in natura arguitur, secus est de me-
bris. Ob quod Rasis. 20. continentis, de furfurea dixit. & quanto in ea partes sunt
magne, ita ut sint orobine. s. ad quantitatem illius seminis, tanto magis signat consump-
tionem membrorum. Nota tamen ut Marsilius. 2. 4. quod partes quae a membris descendunt, si talia
sunt, supple duricie, ut verbi causa ossa, quanto minores, tanto maiorem partem ma-
liciam. eo quod calor sic fuit intensus, & profundus, quod remouit substantiam membri, &
ad portiunculas duxit, & sic primum dictum nomen, de furfureo sedimento spe-
ciale, magis verificatur, cum ex solidis membris descenditur. quae sic dicta, suffi-
ciant de tribus sedimentis, ut generaliter crinoide, quia ab humoribus & car-
ne & solidis possunt descendi. non sunt ita male, ut squamose, quae solum a solidis me-
bris, & post ab eo, furfureum, quod minorum partium sit, & non tantam inde dissolutionem
significet. Sed per dicta nostra specialia, quid possit teneri, pulchre vidisti. Re-
stat ergo ut ad 4. genus. s. spumosum traieamus. De quo dicimus & si in per-
fectissimo sedimento, valde extollamus colorem candidum, tanquam preconem
exacte actionis membrorum, quia tamen color a longe sequitur crassam corporis, & ex
multis cambiari potest. ideo non miremur, si sedimentum spumosum sic candidum,
taxemur. & Hip. de unico duntaxat candido, mentionem fecerit, nos autem per me-
liori exponere, alia adiecit. s. de suppurato, musilaginoso, & de eo. quod
frustis fermenti dissoluti in aqua similatur. & sic de espumoso nostri textus.
musilaginosum ergo ex portione talis pituite expulso, raro in acutis visit,
quibus hic incumbimus. nec figuram aut candorem vere hipostasis retinet.
Ex Hisac & aliis. Purulentum vero in his morbis videri poterit, sed horri-
di fetoris est, & non pinealis figure, & suspitio erit de apostemate, quod rup-
tum fuit. quod maxime significat. sicut aliquot, fungos aut copiam lactis aut
recentis casei precesisse de proximo. Quibus sic relictis, ad spumosum ve-
niamus. Quod candidum est ob copiam aeris sibi admixti, quantum enim
dealbet aer inclusus, supra citauimus ex Arist. s. de genera Ani. quod non

tenebit vrine fundū, ipso aere leuigante. genti. tertia terti. cap. 2. tra. 1. nec recte puto dubitasse Thadeum, qualiter hoc sit sedimentum, si minime residet. Est enim, sed imperfectum, potissime cum diuulsum, discontinuum: sentiat a Gal. in cōmento. Sola ergo albedo aliis doctibus pedita, comendatur. Ob quod Aui. cap. 6. secunda primi. de vrinis, dixit. de alba, quedam est bona. & quedā mala, vt musilaginosā saniosa spumosa, maturarioni contraria, quia nondum coctio perfecta, quandoquidem ventositas non sit explosa, sic. secunda. 4. cap. citato, vituperata est, dixit Hisac. de coloribus hipostasis, q̄ spumosa cum subtilitate, dic tu vt facile rumpatur, fere ventositatem comisceri significat, si autem ad instar āpule aut vuc, crasiorē ventositatem significat, & morbi prolixitatem, vnde id quod diximus ex Gal. in cōmento, melius esse hanc spumosam secundum magnas partes descidi, sane intelligatur, ita & id quod ex Aui. citari potest. capit. de hipost. de quātitate ipsius, refferendum ad musilaginosam. q̄ multa non in sua hora significat humorem esse multum, sed non dominium nature, vnde sedimentum spumosum, pro ea parte qua granula, & ampulas in circulo superiori vrine facit, melius est esse, exigua ea granula, non enim humorem sic tenacē, nec tantam copiā spiritus flatuosi significat. & sic intelligendus est Hisac, sed attendendo ad partes humoris, que resident cum vrina, si magne sint, & a principio vise, peius est, quia ob copiam humoris. & sic intelligendus est Aui. in verbo. Non est confidendum i eo, quod habet similitudinem laudabilis, si non fuerit maturationis hora, si vero in fine morbi, portiones magne, vise fuerint aut continue, ex quibus fit tale spumosum. vtranq; vim valere, scilicet alteram em, cum expultrice significat. Quod melius est, quam sub minoribus. quare &c.

¶ Nubecula q̄ inuehit in vrina si cādida est: est bona: si nigra vitiosa est.

GOMMENTVM GALENI.

Cū de discrimine docuisset sedimentorū, deinceps ad nubeculas se cōfert, indicans vt sublimamentum appellitet nubeculam adiectione verbi inuehitur, e quibus vt nigram merito criminetur perspicuum est. Si quidem nigredo, aut ob vehementem accidit frigiditatem qua ratione sāguis quoq; nigrescit congestis globulis, & quidq; extinguitur in plenum frigescit, aut propter exuperantem calorem, etenim sanguis rursus trahit nigrorē: si crematur, quemadmodū alia omnia corpora, & qui diutius in sole diuersatur estiuo nigri redduntur.

GLOSA

Viso de sedimento. cui non erat exigue laudi, subsidere, & de eo, quod distantia ab eo criminabatur. nunc ad collationem inter nubeculas, que vrina visuntur, se transfert. & sicut nubes partem aeris tenet, nec omnino superiorē aut inferiorē, sic hoc contentū qd̄ vrina inuehitur, ab aliis dictū eneroima seu nephilis. & si nephilis dicatur proprius qd̄ sursum natat, eneroima autē

qd̄

quod, medium tenet. Quod Gal. sublimamentum vocat, sed de nominum contentione nihil, dū modo res cognoscantur. Videndū ergo est pro bonitate expositionis. quid ex situ talis nubecule arguitur, deinde de collatione vtriusq; , albe scilicet & nigre. & de rubea nubecula . etiam vnicum verbū afferemus, vti inter ambas medium tenente. Dico ergo q̄ Gal. primo de crisi & ipsum ad literā sequitur. A uerois colliget. 4. inuit tres esse coctionis gradus, inchoate scilicet, perfecte, & consumatissime, qui gradus in superfluis ipsius e corpore depositis sentiūtur, & in vrina. Ex triplice regiōe ipsius, qua contentum subcessiue visitur, vnde viso in suprema regione, initiū coctionis concipitur. incrementum autē, cū pendet versus fundū vasis, terminus autē per sui veram subsidentia. De quo supra satis. vnde absolute. nulla nubecula, sedimento, merito situs in bonitate habet comparari, secus est in minori malitia, vt statim. q̄ si quis piā obiceret ex Aui. scda primi, sūma de vrinis capit. 6. versus finem in serie que incipit, macilentorū vero egritudo. Intelligimus, cū omnes tres gradus ratione situs possunt eidē cōtento refferri nam Gal. primo de iudicatione. in colericis, que corpora Aui. vocat macilenta. Sola suspensione nubecule, feliciter ipsorū morbi terminantur. sic in abstinentibus, aut diu laborantibus. quia in talibus non est copia humoris, vt ad fundū descendere possit, imo tāte laudis in his, vti sedimentū in aliis, ita q̄ sola coctione vrine, non visa adhuc nubecula, esset felix iudicatio. forsam in exacte sanis, esset melius videre nubeculā, quā sedimentū, quia esset inditiū, exactū seruare regimē. Quod igitur inuimus, de situs laudib; , de hipostasi bona intelligimus, sicut Aui. per hoc verbū clausit sententiā. in verbo. Hec quidē est de hipostasi laudata. De hipostasi autē mala, non semper natans, est peior, vt statim de nigra. ac de ea que i humoribus crasis coapparet, ipsorū subtiliatione, sicut in pituita. vt retius in de hipostasi flegmatica. & Aui. loco dicto. est enim coctio in talibus, mediocritas per subtiliationē qua graue ascendit. & sic in talibus, melior est sub minori quantitate visa. & hoc de situ. De altero vero punto Gal. & Hip. nihil aliud, preter cōmendare albam nubeculam, & assignare causam, vnde nigredo accidat. Nos autem non onino laudamus albā, si vitio spiritus flatuosi mixti talis appareat. vt Aui. loco dicto. si vero ipsius. ruge & ipsius partes descendere incipiant, cito naturam perfecturam coctionē significat. Vnde illud verbum Hip. in quarta apho. quibus in. 7. terminantur, & alia secundum rationem. non solū de nubecula rubea, verum expressius, & firmitus, de alba. nam successu illorum dierum descendit perfecte. De rubea tamen cōmuniter glosatur. sed si ea alba nubecula perseueret, non descendens, morbū per abcessum finiē dū determinat. Nā iuxta qualitātē nubecule, est salubris morbus, sed cum non descendit, pigritiam ostendit nature cum humoris resistentia, que duo fundamentum sunt ad abcessum. Sic Aui. dicto capit. sexto. in verbo, cūq;

in principio egritudinis. & ita nec nubecula rubea semper bonum significat iuxta sententiam Aui. in dicto capit. & rubea quidem significat proprietatem & fastidium, hoc est sanguineitatem. & imaturationem & dicto cap. 86. in scda. 4. & iterum sedimē rubeum pendeus, i quo est inclinatio ad superiora. cum est in vrina tenui significat in egritudinibus acutis permixtionem rationis, si autem perseuerat timetur perditio. Nigra vero non semper est mala, vt textus preponit, nisi ad albam refferas. cum in morbis acutis, aliquando rector significacionum eius. id Egidius in versibus, cuius sedimē nata tile turbat turbata pace soporis. & scda primi in serie que incipit & fuerit in vrina nigra suspensio. Potestq; talis nubecula nigra quodammodo dici bona respectu subsidentis: que enim natat, non tantam consumptionem. nec incinerationem significat. Potissime si liquor etiam niger non sit. Videndum dicatis locis. citra autem eos euentus, semper reprobata est. quia extinctionem calidi, aut ipsius combustionem demonstrat, iuxta propalata primo de crisi pri. & scdo de diff. morborum & presenti comento. quare & c.

Cum vrina tenuis fuerit ac ruffa: crudam esse significat egrotationem. GAL. Vrina naturalis modice crocea est, vtpote ex humore consistens concocto, qui flauae bilis parum recepit. Hec vbi modum excedat, aut admodum sincera permiscetur, vrina ruffa apparet. Ergo si adeo tal' colore est vt etiam tenuis habeatur, crudam esse significat egrotationem, oportet enim vt in colore diximus, modice croceam esse debere naturalem vrinam, ita et modice se habere in conditione, nec ita tenuem esse quemadmodum aqua, nec adeo crassam vt assimiletur vrine iumentorum, sed omnia sunt integre de natura vrine ac differentia prodita libro de indicatione, inde ea discas licebit, si verus fueris predictionis amator. At vero discernere que nam vere sint prodita, & que secus, & item adlicere demonstrationis fidem vtriusq; ex superabundanti existit.

GLOSA.

Non solum firmantur iudicia ex vrina per contenta, verum per liquorem, quem substantiam appellant, ac colorem. Et ideo sermone de contento naturali & contra naturam expedito, ad alia que vrine attinent se transferret, Et si multa per varium liquorem, per variumq; ipsius colorem, iudicari possint (illa ex aliis locis fusius sunt colligenda.) Hic autem sermo magis precisus erit. Ad quendam vrine colorem, & liquorē, puta si color ruffus. substantie subtili iungatur. Cum enim id visitur, egrotationem esse crudam significat. i. de indicatione in verbo. Hec vero quantum ad colorem attinet concocta est. Et loquitur de ruffo colore, sed quia vt supra dictum est, coctio in substantia longe perfectior sit, & inde nature difficilior. que namq; perfectiora sunt non ita celeriter complere potest natura: & si primo inciet ea. Videndum libro de partibus animalium. inde talis vrina incocta quo ad substantiam, co

q̄ tenuis sit, egrotationem esse crudam significat, Ex quo licet colligere ex Gal. loco dicto, vt talis vrina tenuis, dicatur collatione ad mediocrem, que vere in substantia cocta est. Talis tamen tantum distat ab aquosa. aut tenui, que sub palido aut citrino colore visitur, quanta est distantia in colore ruffo ipsorum respectu, quasi intelligas eum calorem, qui ipsam vrinam ad vltiorem colorem promouit, partem etiam liquoris inspissasse, sic enim peruenitur in subtilibus humoribus ad mediocritatem. Sed statim, tu ad maiorem lucem iuste dubitabis, nam si ex Gal. presenti cōmento. ac loco citato. is color ruffus bifariam confertur vrine, aut copia colere mixta liquori, aut ipsius breui mole, sed incensa valde, iuxta exemplum croci. qui paruus, purissimus tamen, sic colorat aquam, vti maior moles nō sic purissimi. Ex quibus dubitas, per alterum eorum modorū, minime. posse tenuem vrinam apparere. si enim satis de humore miscetur, inspissabitur liquor. Respondeo q̄ saltem in principio non tantum permisceri potest, vnde toto tempore quo sic visitur, merito imaturitatem protendit. ac sub tali portione, tenuis dici potest, eo q̄ libere ab visu penetratur. quando vero coctione maiori, expultrix maiorem partem adiecit, iam ab ea cruditate elongari, significat. Sup quo legitime dubitatur, vtro eorum modorū magis consonet, tenuem vrinā istius textus sentire, & videretur alicui, secundū eū modum, quo incense colere parū miscetur, quia cum color eiusdē gradus possit esse vtrobiq̄, tenuis substantia consonat magis minori p̄portioni colere. Ex quo licitum est perpendere, si color vrine detur, per cōuertium humorū disolutorū cum aqua semper, ā per solam alterationē caloris naturalis. & videretur alicui q̄ modus ticture per solam alterationem, sit huic indicio consensaneus magis quia sic super alterationem significat, & in eo. altero modo, super ipsam expulsionē. Responso est, q̄ nūquā vrina coloratur absq̄ miscela alicuius humoris, sed cum humor est, sic exiguus, qui minime de se coloraret vrinā cuius indicium, q̄ tenuis visitur, liquor. talis dicitur dari per modū alterationis. Et sic dixit Gal. loco citato, q̄ oportet tantum discedere ab aquosa, quantum colore, si quidem bene concoqui debet. A qua enim. & si simplicissima sit, vrina non est sic simplex in corpore. & calor naturalis agens in eam, potest ipsā simul inspissare, ac intensiori colore ipsam munire, quod vulgo dicitur, actiuas qualitates prestare colorem. Sed cum ea actio caloris, sit etiā in humoribus, inuitabile est aliquam portionē non cōmisceri, intensioris coloris, put ipse calor vltius egit, aut intensior sit. Ob quod vrina que in corpore diutius retinetur, coloratur magis ex mora, & sic iubetur secunda primi, non retineri. Item i abstinentibus, propter ipsum calorem magis acutum factum, ac ipsum massā humoralem ad incendium prouocantem. & sic licet Galen⁹ quarta aphorismo. per tenuem vrinam, aliquando mediocrē intelligat. hic vere per ipsam, subtilem intelligit. Qui substantie modus, & si a plurimis

possit causis contingere, puta obstructione viarum, pigricia expultricis facultatis, in presentiarum ad id non attendimus, sed ad pigriciam caloris naturalis. que substantiã non valuĩt inspiscare, & si aliquid fecerit, vt ex colore protenditur. Ex causis enim duabus iam dictis, non necessario ruffa esset, sed aliis coloribus forsam iuncta. quando igitur valentior calor sit, maiorem permixtionem operabitur, & simul in colore ruffa, substantia mediocri, apparebit. differens a naturali, q̄ incensa magis sit. Omnes enim colores post citrinum significant calorem. Dicebat Aui. z. primi. non est igitur omnimoda cruditas, quandoquidem calor sic potens est, Vt eum ruffum colorem inducat. ex quo verbum Aui. dicto loco de significationibus substantie vrine. q̄ in acutis egritudinibus. Tenuis liquor significat virtutis digerentis debilitatem, & priuationem maturationis. Intelligendum, merito sui, quia huic colori iunctus, minorem cruditatem significat. Quod verbum de tenuitate ad substantiam referendum est, nam verbum tenue, etiam accommodatur coloribus. Cum a summo gradu, per aliquam remissiõem temperatur. Quod totum Aui. singulariter in cap. de significationibus ex colore, in serie & color quidem vrine in egritudinibus acutis ad colorem tendit zafarani & igneitatẽ. q̄ si fuerit ibi tenuitas, aliquam maturationis significat dispositionem, & si non appareat in substantia. q̄ si in ea, claritas appareat, tunc calor secundum diminutionem incedit. Talis ergo tenuis color dici potest, qui facilius a visu penetratur, & ad aliquam vergit claritatem. Et hoc secundum aliquos, nam meo videri. illud verbum tenue, ad substantiam duntaxat refertur, que de se priuationem coctionis significat primo de crisi. & aliquando duplicis virtutis defectum. q̄ si tenuis appareat, huic iniunctus colori ruffo. & si in substantia dictam cruditatem significet, per colorem tamen, aliquod initium maturationis. & processum & augmentum caloris, aut ipsius diminutionem, prout elatior in rufedine est ipsa vrina, aut verius citrinitatem, aut palorem. Et sic hisac in propria materia ait. q̄ & si color iste de se vituperabilis non sit, huic substantie iunctus, cruditatem significat. Quia si illud opus, esset mere caloris naturalis, tãtum daret despititudine, sicut de colore. calor autem extraneus, sepe exaltat colores, absq; debita substantia, ergo crudam esse quodammodo eã egrotationẽ significat, vsq; naturalis calor magis inualescat. quare &c.

¶ **U**bi morbus diuturnus fuerit: vrina vero malis excernitur: periculum est ne durare eger possit quoad morbus concoquatur.

COMMENTVM GALENI.

Quotiens morbus diutius incoctus permaneat periculum imminet abolitionis, nisi facultas morbo resistens quam maxime valeat. Ceterum constat. vt ad huic reuocari locum possit lentetia, qua precipitur considerandum

randum esse, quo pacto supersint vires, & quantum morbus concoctionis requirat, & vtrum eger durare possit ad consistendi vigorem vsq; egrotationis.

G L O S A.

Concilius visa est antiquior litera sentire, & satis bene cum nihil addat preter hoc, timendus ergo est infirmi defectus. Quod corollarium singulariter infertur ex priori textu. Hoc presupposito q; materiales morbi, absq; coctione in bonum nequaquam terminari possunt. Cum igitur ex vrina expressa precedenti textu, talis coctio differebatur, inde suspicio est, infirmum posse deficere, antequam coctio ipsa consumaretur. Nam in omni morbo potest esse suspicio de virtute. Sed potissime in illis, qui differunt. q; si virtus deficiat, curacio nō valet, curās enim sicut sciuiti est virtus aiebat Aui. 4. primi. Ergo morbo sic dilato, aut ipsam virtutē succumbere, & reddi letalem, aut ipsa resistente ponderi ipsius, necessum est esse prolixum, potissime si vrina tenuis iam dicta sub eo colore ruffo, malis excernitur. Puta etati senili, aut crasi naturaliter infirme, aut cum magna perseuerantia, aut aliis similibus circumstantiis iungatur. Super quo legitime dubitare contingit, morbos colericos indicatos per talem vrinam tenuē & ruffam, non posse esse sic spaciosos. potissime q; de ea in morbis acutis loquimur. Dic q; ceteris paribus, semper a colera prolixi minus oriuntur morbi, quam ab aliis humoribus, tamen intra colericos, non prohibetur, aliquē esse diutinum. Qualis est sic indicatus sub cruditate spaciofa, ex tali iam dicta vrina. Sed si vltius dubites, alterum duorum debere concedi. Nam aut virtus est debilis, & sic iste morbus mortalis erit, & per consequens non spaciosus. aut virtus est fortis, & sic quantocunq; differatur, non est q; dubites, infirmum posse durare, donec egritudo concoquatur. Nisi esset, q; omnia talia dicuntur ad aliquid. Quod ergo non dubitamus, est, posse virtutem deficere in morbo spaciofo. sub quo defectu, aut poterit fieri mortalis, qui nō erat. Scis enim de crisi. 3. duobus egrotantibus eodem morbo, ex sola dilatione ad hunc diem crisis, aut ad alterum, vnum reddi icolumen, altero exitioso. Si vero non deficiat, vt succumbat, ex tali defectu, timetur prolixitas, & ideo pronosticatio, fundatur in vera pōderacione virtutis ad morbum, non enim semper oportet virtutem esse debilem, et si morbus magnus sit. 3. de crisi. ex qua ponderatione, & virtus, & prelagia, & morborum termini perpenduntur. Infra. 3. huius, & libello de constituti. & textu illo in. 1. apho. contemplari igitur. quare &c.

¶ Exitio: vero vrina est: si aquosa: fetida: nigra crassaq; est.

C O M M E N T I V M G A L E N I.

Vrina aquosa tenuis quidem conditione, colore vero candida est summam indicans humorū cruditatem, naturalis vero facultatis debilitatem. At vero que quavis vrina fetida antea est quemadmodum de nigra quoq;

per scriptum, he igitur iuncti ac seorsum per se exitiose censentur. Ceterum crassa vtrum per seorsum exitiosa censenda sit, an copulanda cum predictis, aut nigra dignum consideratione est. igitur que ipsi nouimus, diligenter obseruando dicemus, vt ex illis orsus simul scias veritate, simulque meliorem eligas enarrationem. Vrina quo fuerit crassior, eo deteriore haberi obseruauimus. At si colorem habeat naturalem, duplicem habet euentum, interdum ad mortem, interdum ad sanitatem propinquo, quemadmodum alia multa per naturam quippe corpus per illa repurgatur, Ceterum constat, vt ab Hippocrate crassa dicatur vrina, que per nimium talis habeatur. Que enim simpliciter crassior quam naturalis existit, non admodum exitiosa habetur.

GLOSA.

Indicia quatuor vrinarum tanguntur in presenti textu, que non solum ad tenuem rursus priorum, si referatur, per verbum textus exitior considerande veniunt, verum in se, indicia satis peruersi sunt affectus, & sumuntur penes substantiam vrine, colorem, & odorem. & cum substantie modi hic reprobati, sint admodum crassa, & tenuissima, que pro eodem tempore pugnant, inde est quod dictum Gal. in commento, qui iuncti seorsum vt tales exitiosas predicat, non de illis abobus similis, sed de singulis sibi modo, nigro color, aut fetori, iniuncto item de fetida per se, non nigra, aut nigra non fetida, intelligendum venit. Quod autem de nigra, fetida ve, que iuncti seorsumque, ab exitiose sint, prescriptum esse ait, non hoc de vrinis tractatu, sed in eo de deiectionibus eo textu, exitior est opima, fetida, nigra. Intelligendumque est de his duobus modis sibi vt iuncti darentur cum aliis duabus, crassa magis accomodari, aquosa autem seorsum magis. Quod tamen inter disputandum clarum fiet. (& sic oportet notare, per crassa tenuemque) non medias vrinas, que aliarum collatione tales dici possunt, sed que primus tales sunt. Est igitur crassa, quales ea iumentorum, aquosa autem que tenuissima est. quod verisimile est, quod doquidem inde aquosa dicat, que speciem aque representet, ex qua cum Gal. in commento de aquosa tenui exponat, que indicat summam humorum cruditatem, & nullis facultatis debilitatem. illud (&) quasi expositiue additum est. quia ante ipsam, alia aquosa visum peioris conditionis, in omnibus ei similis, de pro, que statim migrit. que non dum alteratis virtutis defectum, verum & retentricis. omnia videnda per ipsam autorem pri. de crisi. Ex qua ibi Gal. hac aquosa secundam, que tamen ad id quod ad cruditatem attinet, esse omnino simile alteri pronunciet, non dedignabor asserere, minus tenuem hanc quodammodo esse, ex que tulacumque mora. & si omnino tenuissima sit, que huic tractatui acuto morborum pertinet, prior. n. in diabete, duntaxat, seu in circulo vrine visum. Possit esse autem ratio generalis ad snia; Hip. tal. omnem vrinam exitiosam esse, que caloris nullis clarum defectum, aut caloris extranei publicum indicat dominium, & victoriam, talis est singula istius textus, igitur per maiori ergo textus dilucidatione, aliquot putata que ratio. primum est que vrina peior sit, si aquosa, si crassa. 2^m. a vrina nigra subtilior, peior sit crassa. 3^m. si vrina nigra erit peior vrina non nigra, habente nigrum sedimentum. vltimum erit, reuertetur super assignandis causis ad textus snia speciatim magis. & de. i. dicimus presupponi eas

eas abas vrias videri cu pseueracia, & sub eode tpe morbi, sic ei facili9 veri-
 tas sciet. p̄supposito et de crasa ac aquosa talib9 absolute itelliger, tuc respon-
 deo. aquosa peiore eē. prio autoritate Aui. capit. de liquore vrie. q̄ de tenui-
 ssima ait i oibus dispōnib9 priuationē signare maturitatis, s; de crasa dixit,
 vt plurimū, idē Hisac. c. de liquore vrie. de tenuissima ait, signare nodū nā;
 icepisse resistere ipi morbo, de v̄de aut crasa, nā; opari i hūore cōsetit. itē cra-
 sa p̄ Gal, i cōt. aliqñ bonū exitū pmittit, tenuissima vero magnū defectū i
 facilitate n̄i, aq̄ i morbis m̄lib9 tota salus depēdet. Q̄ si obicies, sic crassā sig-
 nificat victoriā calidi preter nām. ex Hisac loco dicto. tenuissimā. aut, solū
 debilitatē caloris n̄is. s; hic sic debili, poterit i meli9 pficer, excedēs autē sēp
 i pei9, igit. itē si obicias tenuissimā; posse h̄re locū ablate atiois, crassā vero co-
 rrupte. S; disputatū est. 14. terti. p̄ gētilē. autoritate sapionis, corruptā actio-
 nē eē peiore ablata. saltū p̄ eo qd̄ ex actioe liq̄. igit. Dicq̄ actio ablata i cau-
sis peior e corrupta, s; nō sēper i effectib9. itē cū tenuissimā itelligim9, i fe-
 bre aut morbo acuto, nō oio itelligim9 absētiā caloris extranei, sed signatur
 nlem a preter n̄i vinci, & rapi ad supiora, vnde organa coctiois manēt exu-
 ta calore: Crassa aut & si agitationē & comotionē significet caloris n̄is, ip̄
 tñ nō deseruisse oio actionē suā signat. q̄ si obicias quandoq̄dem calor pre-
 ter naturā vtrubiq; supat, vnde hec tenuissima, illa crassissima: nisi eēt, ma-
 iori victoria caloris p̄ter naturā, vt totus naturalis deuoret ab ipso. i alia ve-
 ro dispōne, est pugna & agitatio, qua ebullitiōe turbatur ipsa vrina. Que si
 diu sic perseuerasset, non negamus illud vestigium naturalis caloris extic-
 tū eē. modo claritas nec mediocritas succedit liquoris. & ita tenuissima per-
 seuerans, nodū cruda, verū priuata maturatiōe dici pōt. est dicere aptu & ap-
 titudine i coctā. & ita tenuissima vrina familiaris est future phrenesi, p̄pter
 hūore rapi ad superiora. q̄ sic aquos9 liquor, si crasū sequat, sepe comēdat. q̄
 ala q̄is mortis emācipet egtū, iditū q̄ sit deseruescētis caloris. sic egidi9 i ver-
 sib9. nec laudād9 venit tal tenuissim9 liquor, & si icrasset, i acutis, nisi aleuia-
 tiōe comite. qz forsā est, p̄pter liq̄fationē, dixit Aui. scda. 4. c. 82. Crass9 aut,
 vt dixim9: ad sui comēdationē nō dēt diu pseuerare, nā sic magnā cordis &
 hepatis inflammationē & exupantē calorē signaret, q̄ oia turbat. nec i oppositū
 seducaris, ex dicto Aui. scda. 4. in. cap. 3. Qui vituperat clarificationem hu-
 ius crasse vrine, ate crism & prope crism, id nāq; itelligit si subito clarescit. 83.
 Nā tuc arguitur defectus expulsiue, aut obstructio canaliū. q̄ crassa vrina q̄
 titate abūdās, salubris iudicatio ē laboriosis febrib9. i. 4. aph. & 2. 4. De p̄to
 vero alio. videt p̄suppositū fuisse falsū, puta posse nigredinē iūgi subtili li-
 quori. quia Auicena. secunda. 4. capitu. 82. in calce dixit, scias q̄ tenuitas est
 licet ipsa non iungatur nigredini & rubedini. Dic q̄ Aui. precedit eum
 hac consideratione. Quod subtilissima vrina significet frigiditatem, &
 defectum coctiois. Qualiter ergo rubedo, aut nigredo post ipsam
 qui

qui ambo colores procedunt a calido, comitabitur eum liquorē. si enim ca-
 lidum comiscuit humores, non euasit subtilissima vrina. Potest tamen ille
 subtilissimus liquor iungi illis coloribus: si per viam alterationis duntaxat
 ab excessiuo calido dentur. & est textus singularis, qui roborat id quod su-
 pra diximus, de tinctura vrine per viam alterationis. In verbo. aut vehemē-
 tia qualitatis egritudinalis in primentis in aquam. Adquesitum ergo dica-
 mus. posse teneri, subtilem, peiorem quia extra rē tingentē. De qua Aui. lo-
 co dicto. vehementiam qualitatis morbi significat, scilicet excedentē frigi-
 ditudinem, aut rabiosā flāmā. Crassa autem aliquando talis est, expulsionē
 humoris nocui cum vtilitate infirmi in iteritia nāq; quāto spissior melior.
 sed in veritate cum ad eandem causam comparantur. Crassior peior est, ve
 Auicena secunda. 4. capit. 85. in verbo, & iterum quanto grossior est, tanto
 est deterior in egritudinibus acutis, & ratio illius est, quia maiorē adustionē
 significat. i tantū q; liquorē deuorauit & sic sub minori quātitate visitur. ob
 quod imediate prius dixit Aui. scias q; quanto plus est pauca est deterior, si
 gnificans consuptionē humiditatis Vtraq; tamen exitiosa est. & si sub con-
 ditione vtraq; posset cōmendari. vide totū caput Aui. quia facit multū p
 hac materia. De alio punto dico. q; His ac describens vrinas significātes per-
 ditionē, quatuor gradus proposuit, scilicet sedimentū nigrū cū vrina non ta-
 li. aut ipsum cum liquore nigro. & hanc diuisit trifariā, penestria loca ipsius
 contenti. scilicet nebule sublimamenti & sedimenti. si igitur vtrunq; nigrū
 sit, apicem habet malicie, in duplici coctione adustionem dominari proten-
 dit. q; si dicas melior est vniformitas quam diformitas. Responde. q; vbi de-
 bet esse dissimilitudo, iniquū est videre similitudinē, sed vrina & contentum
 disparis coloris debent esse. Pro maiori parte. & adhuc in rebus significanti-
 bus perditionem, equale peius est inequali. supra, dictum. Eritq; talis vrina
 tanto peioris inditii, quanto contentum inferiorem locū tenet. Sic Gal. pri-
 mo de crisi. Sic ōnis autor. sed de principali dubio, nullus perpēdit, nisi vno
 verbo Gal. ducamur, de crisi primo in hac materia. Qui postquam detesta-
 tus est vrinam nigram, dixit. Sedimentum declinans ad nigredinem, est
 minus perniciosum. potestq; experimentum fauere, vt Galenus, neminem
 viderit saluum cum vrina nigra, sedimentum autem tale in diuerso liquo-
 re, iam predixit fluxum e naribus aliquando, qui vtiliter iudicauit morbū.
 q; si arguas. inde minorē fidem dari contentis, quā colori, quod tamen oēs
 negant. Respondeo q; cetera non sunt paria, quia ex vrina nigra significa-
 bitur omnem massam humoralem esse simpliciter imaturam, ex sedimen-
 to autem cum vario liquore, aliquam esse in tertia coctione inflamma-
 tionem. semper aut cōparo, sedimentum nigrū, ad vrinā nigrā duntaxat.
 De vltimo vero, vltra rationem generalem ad autoris sententiā, quam pre-
 buimus in principio glose, adnuduendum est. Ad id quod dixit Gale-
 n⁹

nus in cōmento de vrina crassa, q̄ ipsa iuncta colori nigro, tunc stat sententia. q̄ exitiosa sit. per ea que dicta sunt, & primo de crisi. In verbo nemine; vidi saluum esse &c. Sed subdit q̄ ipsa crassa vrina, iuncta adhuc calori naturali, exitiosa potest esse, vbi notatur, quam a longe per colorem certificatur salus, cum ipso, naturali, solum per liquorem extremū, sit obnoxia morti, notandunq; etiam, non esse mentem Galeni, absolute naturali colori talem crassimā vrinam iungi, sed ad explicandam ipsius malitiam, addit, & si colorem habeat naturalem. qualiter autem ad vtrunq; sit prona talis crassa vrina, explicuit ipse Galenus in quarta aphorismo. in commento. 70. vbi habet. eam crassam vrinam si cito sedimē crasum representet: morbum cito iri solutum significare, Si vero non separetur illud sedimentum, virtute existente forti: morbi prolixitas promittitur. si ipsa debili mors. Contem- plare etiam, qualiter vrina nigra. non est semper firmum inditium ad mor- tem: & si in se sit signum malum. Ex Auicena secunda. 4. capit. 85. in princi- pio, potissime si in fine morbi appareat. Idem dicimus de fetida, cum vero vi morbi, tales apparent, exitiose sunt, ob causā dictā in principio. quare &c.

In mulieribus & viris vrina nigra: in pueris aquosa deterrima est.

COMMENTVM GALENI.

In omni etate vrina nigra & aquosa exitiosissima est, sed in etatis vigore consistentibus inter exitiosa primū habet ordinem nigra, in pueris vero aquosa. Superius enim est ab Hippocrate dictum, vt maxime contraria nature exitiosissima habeantur. Contraria vero nature in pueris non ita nigra perinde vt tenuis est, Per naturam enim in illis est vrinam emittere corpulentam, ac sediminis copiam habentem, in etatis vero vigore consistentibus tenuissimū habet & exiguum sedimentum, & ob eam rem in eis vrina nigra exitiosissima censetur, in pueris vero ob aliam quoq; causam aquosa pestifera est. In eis enim omnia concoquantur ocysime pre robore facultatis alterantis, At concoctio crassiolem reddit non solum vrinam, sed etiam deiectionem quotiens bene in ventre concoquatur, & item screationem in pulmonis & costali, atq; etiam pituitā per distillationes, & grauedines, nec non per lippitudinem & pus in vlceribus. Si igitur in pueris manere videas plurimū tēporis vrinam aquosam ita vt nullam habeat mutationem ad corpulentius inditium exitiale est.

GLOSA.

Hic textus in planiori sermone, modificatio quedam est precedentis. Nā addit, quid de duplici vrina ibi expressa sentiat, scilicet nigra, & aquosa. & hoc ad etatem comparando. De aquosa ergo sentit, esse pessimā in pueris, nigram autem (in viris & mulieribus.) Que tamen ambe, cum omni etate vitupetabiles sint, in his etatibus expressis in textu, apicem habent. q̄ si dicas humanam naturam, viris & mulieribus comprehendi, hoc est masculis

& feminis, ergo aut nigram intelligit pessimā, in omni supposito humane nature, & sic in artificiose. aquosam ad pueritiā cōtrahit, aut quid per ea verba intelligit viris & mulierib⁹: notādū ē: atiq̄ literā h̄re, loco eorū & borū (i vtroq; sexu) & ē litera clarior. per quē vtrunq; sexū, duntaxat eam partem etatis intelligit, qua sexus est perfectus, & potest esse aptus ad multiplicationem. eo autem tempore, homo masculus, vir, & femina, mulier dici potest. est, ac si clarius dicas. Vrina nigra in etate iuuentutis est deterrima, hoc est tenens apicem respectu aliarū etatū. Et aquosa in pueris, respectu aliarum etatū. Et ad hunc sensum procedit Galenus in cōmento. Cū quo antequā sermone confferamus. Dico, q; iste textus, posset ad vnam tantū vrinā refferri. scilicet nigram. que cum crassicie & tenuitati iungi possit, vt supra inuim⁹, determinet in presenti. qualiter nigra subtilis, in nulla etate est sic exitialis, sicut in pueritia. & nigra crasa in iuuentute. & sic erit determinatio eorū, que supra quesuimus, ex etatibus. Insequendo tamen planiorem sēsū, de duplici vrina, altera ob substantiam, altera ob colorem. Necessum esset formare, quam plurimas combinationes, a quibus nisi solertissimū ingenium non euadet. Prima est, si in aliqua etate possit nigra peius significare. quam in iuuentute. & de aquosa in pueritia. Item si nigra in iuuentute, si est peior aquosa in pueritia. Item si nigra spissa in iuuentute, sit peior subtili nigra. Item si peior quā in puericia crasa nigra. Quibus tu prebe responsū si libet. Solum accedamus, ad verificandam sententiam textus. Per hanc rationem. Tanto inditia exitiora sunt, quanto elongantur magis a naturali statu. Sed vrina aquosa in pueris est talis, ibi enim ob ingluuiem, & coctio nis exuperantiam. superflunt excrementa in crassantia vrinam. Igitur si aquosa sit, sat exitiosa est. Iuuenibus vero cum naturaliter tenuissima sit, si talis videatur, non sic mala sicut nigra, per quem colorem multum distat a naturali statu. Hec Gal. in cōmento. Sed tu merito dubitabis, nam si ea que magis distant a naturali statu, exitiora sunt, nigra in pueris magis distat, qz cum talis in febribus, per superfluam inflammationem inducatur, promptius talis adustio in iuuenibus apparebit. puericie humiditate, adeo infrenate feruorem. Item illatio Gal. in commento videtur mancha, in consistentibus est tenuissimū & exiguum sedimentum, & ob id in eis vrina nigra exitiosissima censetur. Argumentatur enim satis a longe. nisi esset, q; supra excitauimus, nigram. vrinam frequētius crasam, quam subtilē reperiri. Ergo si in ea etate, vbi subtilis mingitur, vrina nigra visitur, pessima est. quia in modo substantie. est distantissima, quia spissa. & hec consideratio erit clarior, si vnā tantum vrinā concipias, scilicet nigram, que subtilis, in pueris propter distantiam in substantia, crassa in iuuenibus, ob eandem rationem vituperāda venit (aut dicas, in pueris naturaliter.) Vrina debet esse spissa, si igitur aquosa videat, multo exitior est, aquosa in pueritia, q̄ nigra. & nigra in

iuuentute, quā aquosa. Cum si aquosa visitur ea etate, nō ideo distat valde a naturali statu, q̄ magis non distet per nigrum colorem. non q̄ minus per eum colorem in pueritia quam in iuuentute distet, imo magis, & tunc vides qualiter in aliqua etate, infirmius inditium sit ex colore, in aliqua ex substātia. si autem clarius sentis, aquosam deteriore in pueritia. quam aliis etatibus. & nigram in iuuentute, quā in aliis. nō cures de illatione Gal. nec de collatione. sed restat soluere ad obiectū. q̄ in iuuentute nigra minus distet, primo si est ob extinctionem calidi, magis distat in iuuentute, quia ineptius est extinctioni illa etate. Ob inflammationem vero minus. nisi ob robur virtutis, argumenter is, maius malum significet, adeo elongari. Lege etiam Hippocratem. plane. q̄ nigra, omni etate vituperetur, ob causam superius dictam & utroq; sexu, sed aquosa in pueris. & ita de viris & mulieribus expressit, vt cognoscas in feminis, nigram esse minoris malicie. A uic. scda. 4. capit. 85. Gal. tertio de morbis vulgaribus. in cōmento textus in tharso. Mulier quedam. nam ex retētionē intestinorum sepe talis. Sensum autē Gal. magis in sequimur. quare &c.

¶ Qui tenuē crudāq; diutius vrinā mingūt: si cetera vt conualituris inditia fuerit: in his abcessum ad inferas precordioꝝ sedes expectare op̄.

GOMMENTVM GALENI.

Id quoq; verissime est ab hippocrate dictū. Morbus enim concoctu difficilior vt qui crassiore frigidiorēq; consistat per abcessum iudicari astitet. Qui vero calidiore tenuioreq; excretionē. Quoties igitur plus maneat tēporis vrina nequaq; concocta, diffiniendum vtrū nequaq; duraturus longitudine egrotationis eger sit, an iudicandus per abcessū morbus. Diffinitio vero ex aliis inditiis erit. Exitiosa enim indicant mortem, mitiora salute. At vero abcessus in iis qui admodum immorantur, ad inferas erūpunt sedes ob frigus crassitudinēq; materie ac virium spatio temporis languentiū debilitatem. In acutioribus vero prope auriculas, etenim per eos crassi minus humores existunt, & item copia coloris ac valentior facultas. At morbi medii inter hos obtinent abcessus qui medio genere ambigunt, neq; cōuenit quantū in ipsum agitur tempus querere sint ne sursum potiusq; deorsū erupturi. Sed ex aliis diffiniri signis oportet.

GLOSA

Temperat sententiam quo ad aquosam vrinam superius damnatam, si enim signis bonis iungitur, aliquod bonum poterit promittere, scilicet iudicationē per abcessū, & hoc ad loca sub diafragmate. Op̄ autem tale sic perseuerare, nā ōni morbo materiali icipiēti (dactū est) inchoare posse ab vrina tenui cruda, sed tm̄ elōgabitur ab ea substantia, quantum coctio ipsa inualecet. Ideo tal' ad hoc presagiū diu perseueret. sintq; signa alia, q̄ p̄mittāt infirmū nō succūbere, & si morbus longus sit. erunt talia tenor virtutis, etas, cōplexio. & per viam cause & signi laudabilis appetitus, qui plurimū facit

ad

ad longos morbos. Cum igitur salubris offeratur, & ob renitentiam humoris, virtutisq; imbecillitatem, per vacuationem non iudicetur. necessus est abscessu, hoc est crism permutationis expectare, & quare ad inferiores sedes, non inquam ex longitudine morbi, sed aliis inditiis est definienda. Hoc modo Gal. satisfacit sententie Hippo. in presenti comento. qui eandem sententiam posuit in 6. epidimi. contario. 2. super textu vene temporu. in serie que habet. quicunq; sane locia tenuia & cruda multu temporis fecerint, sunt alia signa perduratiouis adsint, in istis abscessus ad partes renibus inferiores expectare oportet. In primis ergo (taxet quis Hipp. de superfluo verbo) tenuem crudam, in tenui namq; crudum colligitur. nisi construas. qui tenuem, diutius migunt crudam. Hoc est non mutatam attenuitate, promittitur talibus presagium textus, aut quia, & si cruditas cum crasso & subtili liquore possit videri, subtilis cruda est huic presagio magis accomoda, quia imbeciliore facultate indicat ex superioribus dictis, & morbi prolongationem maiorem, que ad abscessum sunt fundamentum. Crasa enim vrina, sepe ipsa sola ut reppetetur, iudicauit morbum absque apostemate. Sed fortius ad rem dubitabis, hunc textum omnino esse irrationabilem. Nam de vrina tenui iuncta colori ruffo, qui color caloris excessum significat, dixit timeri infirmum defficere, & morbum esse crudum, qualiter in presenti textu cum maiori cruditate, potest expectari bonum aliquod, puta iudicatio permutationis. Dic quod ille timor de defectus infirmi, ita est huius textus, & maior, & ad vtrumq; paratus. Et ideo ad inditia que solent apparere in conualituris, est aduertendum, scilicet tolerare bene morbum, & alia que diximus. Vnde in hoc textu dearticulat sententia prioris. dic etiam. quod per vrinam subtilem crudam, humor crassus frigidus significatur, qui si incipiat superari a virtute, in dies, redditur minus infestus virtuti, ad instar venenorum frigidorum. ut alias diximus. Vnde temporis tractu, poterit defficere virtus, non humoris malitia, sed cum vrina tenuis ruffa apparet, in eo temporis tractu, qui promittitur obtenuitate, magis timetur infirmo, ob colere aut calidorum humorum infestationem, quare natura diu cum insigni contrariocertante, magis timendum est. Quod totum singulariter Gal. in 4. apho. cotum illius frigidi sudores. in serie que habet. febris vero non acuta, sed potius mitis & quieta, dat nature spatia quibus materiam illam digerat, nec corpus dissoluit sicut acuta. Existentibus ergo in pacificis febribus, bonis signis, ex anhelitu, ratione, appetitu, sono, & aliis &c. lege totum. inde ergo est quod supra absolute dixit, timendum esse infirmis. quod si dicas, non constare. Hipp. in presenti textu negasse hanc tenuem crudam, esse ruffi coloris. Dic quod ea ruffi coloris, falso cruda nomine absolute, dici poterit, cum ex colore cocta sit, ut inuimus. Item, quia fundamentum ad permutationem inferius, est humoris grauedo & frigiditudo, ex Galeno. in commento. Que non consentiunt colori ruffo. Si ergo cruda subtilis fuerit. Sic perseuerans, abscessum promittit

promittit, nisi subito crasceat, exuperatèrque profluat. tunc enim forsam excusabit ab apostemate. cōtō illius. in q̄rta apho. quibus spes est ad articulos conuerti, & secunda. 4. cap. 16. in verbo & sepe expectatur exitura, quā ipsi signa significant, & mingit qui habet eam, vrinam plurimā grosam albā & expellitur. Excusat ergo talis mutatio ab apostemate. & idem in fine cap. 12 in verbo & (multotiens quidē) cū igitur debilitas virtutis, & materie grossitudo s̄m plurimū, aut multitudo s̄m min⁹, & si calida sit, radix sit ad crīsim p̄mutatiois. sc̄da. 4. cap. 12. & 4. aphorif. cōtō illius q̄bus febres longe. quia cū natura, ob dicta obstacula, aut a se, expulsionē totalē, hoc est extra corp⁹ minime cōplere potest, saltim tutatur mēbra regalia, & ad aliquā sedē ignobilem trāsmittit humorē. sicut in domino ciuitatis, de victoria cōplecta, & in cōplecta .2. 4. i. capi. 2. que cū ita sint, nō habet totū illud exiguā difficultatē, nam totā nāz morbi claudere, vnica sede, videtur maiorē potentiā arguere, potissime cū crassa sit, imo minori conactu ipsā ad publicos canales expelleret, quā ad porositates intimas mēbri. itē a venis, quibus cōmuniter residet humor, multo maior est vicinitas ad vias expulsionis, quam ad aures pedes & similes sedes. Hec omnia mihi persuadent, non esse imbecilliorē virtutem, que operatur per mutationem, nec tante renitentie esse talē hūorem. Item ad principale dubito, & me conuerto, quāsi morbus sic lōgus, pēdensque aliqñ a materia multa, cessat, adeo exigua mole humoris expulsa, q̄ vnico apostemate visitur. nam assellare forsam decies nō sufficeret. & huic proximo dubio satisfaciēdo dico, q̄ morbi diutini, si paroxismales sint possunt in suis paroxismis, paulatine consumere antecedētem materiā, & fex illius humoris est, que demū permutatur, que apostemata cretica, vt experimento cognouimus, saltim i materiis frigidis, sūt notabilis magnitudinis. Aliis vero morbis sufficiet, ad paucificādū eam causā morbi, resolōnes aliquot, aut paulatine vacuatōnes, q̄ tñ trūcate fuere, sic colligit de tertiana .c. 16. i. sc̄da. 4. & iā vidimus tertianā p̄ solam scisuram labiorū cessasse. p̄pter rationes vero alias soluēdas, l; ducē non habeam, dico. Virtutes n̄les cum sumūt conactū forti⁹ operari. Ex Gal. cōtō pulsū. & qz ex calidis materiis, maiorē suscipiūt irritationē, inde extra totū corpus p̄pellūt. & iuuor ad hoc bono verbo Aui. secunda. 4. in cap. 12. cum ait. ad crīsim permutationis non sit virtus fortis valde vehementis importunitatis. Nota verbum importunitatis, q̄lū prorritata virt⁹ intētet vacuationē. ita lapidē mediocrē p̄icimus lōgius q̄ festucā. & cū hoc, si virtus ē fortior, tūc expulsio est manifestior extra totum corpus. Et ita crederem prop̄iquitatem ad loca expulsionis, aut permutationis: aliquam esse causam, quia sic posset paulatine per fluxum vrine consumi. vt. 4. apho. & infra p̄tractabitur. finalr dico eē rem nō oīo scitā, quare nā facit abcessū in fundo, & p̄ intestina eundē humorē nō expellit, nā morbū eē diuturnū, clare fūdari in debilitate virtutis, aut crassicie humoris,

nullus

nullus dubitat, sed quod postremo eam fecem coctam, potius ad porositates membri, quam ad viam aliquam patulam vacuationis difundat, non video plane causa, excito te ad maiora. Virtus ergo ista quam permutationem facit, truncata est, respectu precedentis, quam vacuatione iudicat, sed respectu morbi, fortis dicitur, alias non securaret a reciduatione. Quod tamen falsum est. imo pro de creticis, morbus qui vacuatione aut abscessu non iudicatur, obnoxius est reciduationi. Que autem erunt signa ostendentia, permutationem istam esse ad inferiores sedes. de crisi in calce. & secunda. 4. cap. 13. & 14. & inferius ex proposito ad ista reuertemus, vbi disputabitur, qualis erit incolumior permutatio & alia quare &c.

¶ Si pingue desuper natans araneorum speciem refferat: damnum est. Indicat enim consumptionem.

GALE.

Quale pinguioribus iusculis refrigerantibus supernatat, vocata a multis *Verula*, tale in vrina ex consumptione existit, de qua ipse disputans causam adiecit.

GLOSA.

Rationabilius forsam hunc textum supra posuisset, cum de sedimine preter nunc fuit locutus, cum aranee tela pinguis, illius sedimis sit species, nec minus, textus sequens poterat esse continuus. illi superiori. nubecula quam inuehitur, sed de continuatione non est vis. Intentio ergo Hip. i presentiarum, est, damnare eam pinguedinem, quam natat super vrinam, quia talis dissolutionem & pinguedinis liquefactionem significat. quia pars cum aerea sit, supernatat vrine. vti in iusculis pinguibus apparet, potissime. cum frigescent. & nota ut bene Gal. 3. de morbis vulgaribus in fine, quod est dare vrinam oleagineam, aut quod pinguedinem ferat. aut quod coloris sit ipsius olei. in presenti vero de pingui est sermo. ita ipse eo loco. ipse vero. s. Hip. in presagiis dixit pinguitudines, quam vero instar olei est in colore, varii coloris visitur, sicut oleum & cruditate & longum morbum significat. Incipiamus ergo pro bonitate exponere. falsam quandam exponere abicere, ut veritas melius inseratur. ut Aris. libro elenchorum docet. Est igitur colligere, ex verbo istius textus. super natans. quod & si pinguedo in vrina ex renibus possit decidi, videndum. 7. aphorism. textus. s. ista istius textus de renum pinguedine non intelligi. nam Hip. ibidem ait. quibus insidens ac pingue simul totum his renum vitium acutum significatur. que verba sonant, ut in alia litera. verbum conglobata hoc est collecta & vnita. & ratio fauet illi verbo, quia descisa a proxima sede, sub maiori mole discernitur, supra fuit tantum. & inde potest bona pars in vrina vnita videri. Cum igitur verbum super natans, pugnet verbo insidens & simul totum. non potest de dissolutione a renibus, talis pinguitudo intelligi. Quod tamen falsum, alias frustra statim inferitur, cauere a vitio renum. Quod tamen necessarium non esset, si huiusmodi pinguitudo, renum affectui non conueniret. Item si Gal. credimus, ea antiquorum expositio, ad verbum insidens, & simul totum, violenta est. imo ver-

bū

bum simul totum. idem sonat, q̄ subito. quod tamen notum fiet : cum doctrinam hīac in hac materia introducemus. Habet enim in quodam capi. de coloribus vrine, significantibus corporis dissolutionem: & talis est vrina pinguis. (et licet pinguedo eōtentū sit in vrina, in capite de coloribus determinauit de ea, quia vrine colorem variare potest.) & forsam timeo hīac: q̄ non vidit eum textum Gal. citatū in hac lectione in. 3. de morbis vulgaribus. Quicquid sit, cum talis araneorū tela, pinguedinē & a toto corpore.) & arenibus dissolui, ptēdat: necessum est aliquot inditia addere. Ut vidēs non decipiat, sed inter vtrunq̄ discernat. Et primo dicere: presentia febris distinguere, nihil valet, quia quod volo est, in morbis acutis, ubi febris semper est, visa ea tela : an calor duntaxat liquefecit eā arenibus, an a toto. Sit ergo, q̄ maior macrefacio cōmittatur, cū dissoluta, a toto corpore. Itē q̄ si arenibus tantum, coctio ipsa est manifestior, & color vrine minus vitiat. propria autem diff. est, hanc telam in passionibus renuum, subito apparere, hoc est sine mora, vrina exeunte, a corpore. Quod pro verissimo sensu. ad verbum Hip. habet Gal. dicto cot. & ratio illius est, q̄ cū possit decidi arenib⁹, sub maiori mole, & a viis p̄pinquissimis, statim natat scdm sui naturam. Nec eget expoliari ab aliis partibus vrine, quibus cōmixta valde est, que a longe venit paulatine. vnde eam que a toto, esse cōmixtam vrine, & que arenibus insidere, & simul rotam videri. Sic intelligo, q̄ insidet, & subito petit locum superiorem vrine. Et ita que a toto, forsam nō apparebit sursum, nisi post tempus. Sic q̄ forsam in matutina, que notabili tempore quiescit. Que vero a renibus, quotiēs mingitur, videbitur pinguis in parte superiori. Que omnia pulchre diff. hīac loco dicto. Que dissolutio, magnā penes corporū promptitudinem patit diff. iusta ea, que dicta sunt a Gal. 10. de morbis curadis. Quid autē possimus pronosticari, p̄ talē telam araneorum, dico quod in principio morbi, est multo peioris iudicii. In. 2. 4. cap. 89. quia maioris impetus causam protēdit. Et ibi vide, qualiter aliquādo permixtionem rationis significet. Ob quod verbum Hip. nephreticā in textu citato. Quippiam per verbum phrenetica legūt. Et si inuito Gal. habes ibi qualiter apparēs in. 4. mortem pronittat in. 6. & qualiter visa post vrinam nigram, est significatio bona. Auctoritate rufi sapientis. Et qualiter licet sit mala, si ei associantur alie bone significationes, non est timendū. Cum em̄ pinguedo nō sit membrum, & sepe adibeamus regimen pinguib⁹, vt macrescant. Non est tanti ponderis hec dissolutio. Et verū fateor, & oculati sunt alii testes, q̄ in nobili moniali, vidi cū febre innumerabilem pinguedinem oibus diebus dissolui, & a principio morbi, & cum fedo colore vrine, euasit tamen incolumis, morbus tñ fuit prolixus. Etiā in iudicatione morbi, passa est terribile symptoma. quare &c.

Q Cōsiderāda

¶ Consideranda in vrina nubecula est: utrū sursum fuerit: an deorsum: & item color: quem obtinet. Si enim deorsum feratur cum colore qui dictus est bona cōmendandaq; est. Si seorsum cum colore qui dictus est mala: dānandaq; est.

GAZ.

¶ Qd̄ a me libro de iudicatione sublimētū est appellatū, id solere Hippocratem nominare nubeculā hac quoq; dictione non obscure signauit. Sed aliubi ipse sublimamentū geniture simile dixit, ita vt e duob; alterū sit, vt aut generalioris rei nomē existat sublimamentū sectionē habētis in nubeculā & id qd̄ geniture simile est, aut nunquā nubecula ab eo sublimamentū nominatur. Ceterū vt quicquid inuehitur in vrina vtile sit, & quāto subfudet deorsum, tanto melius habeatur, antea diffinitū iam potētia est, vbi diximustali interdū spiritū permisceri flatuosum. Quod igit̄ exquisite cōcoctū secretūq; est, quale ac similitate vt pote nullū habens flatuum, in fundum descendit vasis vrinam continentis. Quod vero permixtum est aereo quodam & vaporoso flatu id subductū ab eo q̄ proportionale sit quantitati subducentis, minusq; & magis sursum fertur.

G L O S A.

¶ Satis turbatus est hic sermo auctoris, potissime cū Gal. in cot. de situ dūtaxat nubecule loquatur, de colore silens. Redditur etiam obscurus textus iste, nā facta mentione de multiplici colore, addit cū colore qui dictus est, bona, cum colore qui dictus est mala, non expresso colore, de quo intendit. Oportet ergo credere, vt supra cōmonuimus, hanc literā situandā, post illū textū supra. Nubecula que inuehitur in vrina, vbi de duabus fuit locutus, alba & nigra, vbi nihil de situ nubecularū pronūtiavit, nūc vero in presentiarū complet, quid de situ earū nubium cōcipiat. Nam tu posses dānare, aut cōmēdare ex colore eas nubeculas, si igitur comēdas mihi nubeculā petere deorsum, nigra talis, vituperabilis est. Igitur situs eget colore. Si comēdas albā ex colore, si sursum residet, vituperabilis est, igitur color eget situ. Igitur ex ambobus textibus vnū fac. Apperiamus ergo auctoris mentem. Primo ex parte situs, in quo hisac pulchre in hoc proposito, de generatione nubecule. Cum enim natura humores concoquens incipit facere sequestationē, in primis dissoluens, mouet suam ventositatem, que agitata locū superiorem petit. Qui locus sibi est naturalis. Et sui ascēsu humiditātē turbat in crassando ipsam, ac terrestre secū ducēs, virtute sui motus nebulā ipsam causat, que primū locū tenet vrine, & initiū significat coctionis. Sequitur deinde sentētia ipsius auctoris. Cum coctionem mediat, spiritum subtiliat flatuosum, & virtus sui motus deficit, deinde humor attenuat, crassiesq; admittit, parsq; terrestris iam soluta in locū naturalē ipsius incipit descendere, ac vrina media suspēditur. Hec hisac idem fere Gal. in cot. & ideo supra de mēte Aui. quādo fimbrie hipostasis prorūpebant deorsū, bonū. Sed procedēdo vltorius ad sententiā textus. Dubitamus, si enim que seorsum tendit, cū colore qui dictus est, est mala, si enim albā deorsum tendētē comēdauit,

mendauit, non ideo nigram sursum existentem, merito a deo vituperauit. Non enim que deorsum tendit nigra, peior est seorsum tendente. Primum ergo quod sentit, est solum loqui de nubecula alba, & ideo bis repetit colorem, quod non toleraretur, nisi de eodem intelligeret. Ergo talis alba si deorsum petit bona. Nam sursum existens, cum copiam spiritus flatusi consentiat, rubee nubecule posponitur. per ea que ex Aui. supra dicta sunt. Possitque etiam de utroque colore intelligere, ita quod nubeculam commendandam, apreciet ex duobus, ex colore, & situ, deinde damnat vituperandam, tum ex situ, & si alba sit, tum ex colore si nigra. Quod litera antiqua clarius in calce textus. in verbo. Suprema vero & nigra vituperabilis. nullam autem faciens copulationem nubecule nigre, simul cum situ, nam sic ut obiecimur, minus eam damnasset, collatione ad nigram deorsum tendentem. Per ea que supra ex Gal. diximus. & huic. i. sensui magis adheremus. quare &c.

¶ Me te fallat si ipsa vesica egrotans aliqua talem reddiderit urinam. Non enim totius sed ipsius per se vesice inditium est.

COMMENTVM GALENI.

Optime id adscripsit reuocans in mutum, quod nos interdum omisimus, diffinire in egris. Atque oportet in ventris deiectione reponere in animum nunc prodita diffinitionem etenim promiscuum est utriusque secretioni, totius corporis recipere excrementa, atque etiam illarum partium per quas excernuntur. At vero per naturam habentibus nobis excrementa totius corporis repurgantur per urinam, ea vero que in ventrem condita sunt pariter cum stercore excernuntur, preter naturam vero habentibus cum urina pariter quedam morborum in renibus ac vesica inditia excernuntur. Cum stercore vero corporis totius, itaque non raro per urinam purulentam, que stio extitit unde nam veniet pus. Itidem ubi squamule excernuntur ea ipsa que stio est, & item aspera, fetida ac biliosa sepe redditur urina propter vesicam & renes, non raro vero propter omne corpus id est perfectricem humorum in tota animali facultatem que ut iudicauimus veluti focum ardentem, & fontem obtinet iecur interdum ea ipsa, haud quam affecta per vesicam & renes omne animal expurgatur, aut partium aliquarum in eo excrementa quidam incidentia venis purgato sanguine de renibus excernuntur, quemadmodum abscessus quoque consistentes sepe numero per urinam excernuntur.

GLOSA.

Possemus ut supra tetigi, istum canonem ordinare immediate post illum, ubi de nebula pingui fuit locutus. Que araneorum tela, ut ibi inuimus, & renum vicio, ac totius corporis poterat apparere, hic docet cauere ne alienum. Iudicetur quod proprium est. quia tamen de vesica magis facit mentionem, ideo generalior est doctrina Hip. & satis utilis. Nec altera

Q ii huic

huic loco congruentior, supra enim pluriū sedimentorū præter naturalium meminimus, que oīa vitio renum & vesice apparere possunt. Sicut Hip. in quarta aphoris. a canone. 75. qui incipit. Qui sanguinē aut pus mingūt, vsq; ad textum. 81. qui incipit eodē modo. & si in eo de squamulis metio fiat. cui igitur non sit sedimentū aliquod præter naturale, & multo plura eis que dicta sunt, quod vitio renum, aut vesice, aut mēbrorum interiacētium etiā nō appareat, quid vtilius in calce huius tractatus, quā monere ipsum medicū, ne decipiatur in tali iudicio. Nam & si ex plurimis affectibus renum & vesice, talibus sedimentis significatis, mors possit succedere, longe tamē ab ea celeritate, qua acutos patientes rapiuntur, si ad talia peruenerint sedimenta. Ex quo, primum quod est notandum, non solum per vesicam, tale mēbrum duntaxat intelligendum, verum renes & canales medios. sic Gale. primo de crisi vbi pertractat hanc materiam. sic in presenti cōmento. Signa ergo quibus hic error potest caueri, sūmuntur ex Gal. primo de locis affectis. scilicet contemplari, si in talibus regiōibus sit dolor, tumor ve, aut actio talium impedita. nam si aliquid eorum habeant, ipsis iputandum est, & non aliis sedibus. De conditione autem exeuntium non loquor, nam super hoc est questio. Si enim in se haberent notabilem discrepantiam, puta iter furfuracea sedimenta que ex iis mēbris, aut aliis decidūt, tunc nō esset puidere errori. Gal. autē in litera huius cōmenti antiqua, & noua, differenter videtur se habere. Nā presupposito, q; intestina ac ista vasa sint deputata euacuationi, dicit conuenire ambo, q; per ea organa, totius corporis superfluitates possint deponi. Quod planū est. tertio de facultatibus n̄ibus. & vtiliter morbi communes & particulares iudicantur succedente vacuatione per talia organa ita anuit, esse canales & expulsoria organa priuatis superfluitatibus eorum paria, intestina fecibus, & ista. vrine. addit modo, vbi est diff. at vere per naturam habentibus nobis, excrementa totius corporis expurgantur per vrinam. Antiqua dicit, ipsis organis in hac dispositiōe naturali, solum euacuari superflua sua. Additq; in noua litera. si, talia vero sunt præter naturā, cum vrina pariter, quedā morborum in renibus & vesica inditia excernuntur, cū stercore vero corporis totius. Primo dices, si sunt ista organa in dispositiōe sana, qualiter sunt apta expurgationi superfluitatum totius corporis: nā in corpore sano nō sunt superfluitates. Dic q; cum de dispōne sana, aut præter naturā loquitur. Ad cōditionē ipsorum organorum est attribuendum. sic q; in dispositione n̄i, hoc est ipsis existentibus absq; apāte, vlcere, & similibus. solum superfluitates possunt expurgari, que aliunde veniant, absq; eo q; tales superfluitates, aliquot inditia representent, attinētia ipsis organis. Cum vero ipsa priuatim affecta sint, cum tunc illud superfluum expulsū, & a toto corpore possit emanare, & proprio vitio confluere, est tunc dubiū, quod inuitat ad discernendum, si sit a toto, an a renibus seu vesica. sed litera anti-

quior

quior est clarior, vt scilicet in dispositione sana, ista organa sint solū suis excrementis quotidianis ōnoxia, sed in dispositione preter naturali. sub eisdē excrementis consuetis, euacuatur aliquid, quod in ipsis egritudinem esse, manifestet. Quod cum in tali dispositione scilicet morbida, ab aliis etiā locis emanare possit, exoritur questio vnde. vt verbi causa viso pure in vrina, petro egrotante, cum tale pus ex apostemate rupto in illis sedibus, & superioribus possit precedere, dignum est scire vnde p̄fluit sicut ī pluribus exēplis Gal. in cōmento. quare &c.

De vomitione.

caput. vii.

Vomitio vtilissima est: si pituita ac bile p̄mixta quā maxime est: si non multa; non crassa est. Sincerior enim deterior est. GAL. PER HANC quoq; dictionē indicauit, quid nā appellet sincerum opponens illi permixtum, quauis etiā nō mē ipsum nihilominus suam indicet significationē, etenī vinum dicimus sincerum, quo cum aqua permixta nō est, aut perq̄ exigua permixta est, nec non quodlibet aliud nominatur sincerum, quotiens ipsum per se tantūmodo impermixtum aliena materia est. Itaq; flauam bilem intueri licet, interdum crassam ac summe flauam vomitione reiectam, & item deorsum deiectam: quam sane nōnulli nominant vitellinam, sepe vero humidiorē ac minus flauam, que magis proprie crocea nominatur permixtum habens in se tota pituitosum humorem tenuem, aut aquosum quoddā excrementum Vult igitur Hippocrates neutrum humorem sincerum apparere, sed eos inter se quoddammodo permisceri. Bilius enim sincerus caloris copiam pituitosus indicat frigus. Quinetiam sincerus humor crassior redditur: pituitosus quidem propter frigiditatem quasi concretus, biliosus vero propter exuperantiam caloris euaporatus, tanq̄ assatus. He enim due cause contrarie crassitudinis sunt calidum admodum ac frigidum. Calidum enī euaporet, frigidum adstringit.

GLOSA.

Complecto tractatu de vrinis & deiectionibus, ad inditia que ex vomitu sumuntur, se trāsfert. Nam & si ventriculus attractioni deputatus sit, sepe natura ea via, nocuum humorem expellit, siue sit superfluitas ipsi coctōni, vt pituita, siue aliunde redundet. humores nāq; nō naturales etiam hoc vase procreari possunt, quicquid dicat Auerrois. De vomitu ergo multiplici, qui videri poterit, ille vtilissimus est, si ex pituita & bile mixtus sit, quia licet humores in nobis. quatuor sint, raro sanguis vomitu expellitur, itē. & melancolia sui grauitate, non valde prona est ad hoc, & si lieni afinis sit, colera autem, aut sui leuitate, aut propinquitate iecinoris & felis, aut attracta stomachi inanitione, inuenta q; pituita in eo vase, ob quod ipsius lacuna a quibusdam appellatur, accidit hos humores facile misceri: humiditare pituite.

Q iii Qua

Qua facile pactitur, & calore bilis quo permeat. Et sic etiam ob id in febris, eos duos humores coire facile videmus, saltem secundum vicinitatem. Hanc igitur miscellam commendauit, potissime si vomitus non fuerit multus. materiam namque diuersam multam supra taxauimus. Item si crassa non sit ea vomitio, namque tunc tenacitas ipsius humoris, aut victoria caloris, aut frigoris, quo sic crascescit, apparet. & ideo addit in calce textus, sincerior enim deterior est, quia talis qualitatis eminet victoria. Sed omnia ista clariora fiunt statim. Incipientes igitur a litere expositione, dicimus vomitum esse quendam ventriculi motum, per quem aliquid corpulentum per viam oris expellitur. ut hoc differat a nausea, & suersione. & erutatione. Estque motus ille contrarius appetitui, & quia & si virtus inclinet, ipse fundus ventriculi sursum fertur, contra ipsius inclinationem, ideo suo modo, motus, contra naturam dicitur. Videndum prima aphorismo. Notandum deinde, vomitum aliquem dici utilem, quod aliquem liberet ab aliquo dolore & passione, & sic ille pure vriginis iuueni, in quinta aphorismo. commento primo, utilis dici possit alio modo. respectu aliarum vomitionum, quod significet humores qui corpori dominantur, sub mitioribus qualitatibus esse, & sic proprie intelligitur in presenti. Sed optantibus materiam huius textus apperire magis, statim se offert dubitandum. In iuste hanc vomitionem adeo commendari, quandoquidem humores diuersos ostendat. Que ethereogenea materia, quanto ponderi sit virtuti, supra comonuimus. item tota huius textus ratio, extat, in danda humorem purum, ideo vomitio sincera blaffematur. Sed ex A uice na in prima quarti. in tractatu secundo. capitu. quarto. Dicitur de tertiana pura, quod salutifera sit, eo quod a pura colera pendeat. Marsilius ibi dicit. Humorem purum bifariam dici, aut priuatione mixtionis, aut excelentia & puritate qualitatis. Vti vinum potentissimum purum dicimus hoc secundo modo, aliud vero non sic potens, non dilutum tamen, etiam purum dicimus primo modo. Gal. vero de vino exempla posuit, qui ita intelligendus est. Nam purum prima fronte intelligitur. i. non permixtum. quia verbum permixtum in textu est positum, cui opposuit sincerum. & cum ista explicatio sit priuatiua, addit, quod hoc nomen sincerum, etiam dicit aliquid posituum. scilicet aliquid habens puram & vincens qualitate. Vti si vinum gustes purissimum, aut adeo exigua aqua dilutum, ut commertium aque, puritatem qualitatis non obscuret. sicut comuniter dicimus ministrati vinum potentissimum, etiam dilutum tantulum sit, quid mihi offers, vinum meracissimum? Et constat, hec ambo exempla Galeni explicare. significationem sinceri a victoria qualitatis, & posituam. Nos vero. duplicem explicationem, alteram priuatione mixtionis. Vti in vino quo cunque non diluto, alteram a puritate qualitatis. Que puritas qualitatis apud Galenum, non excludit omnem mixtionem, dummodo, qualitas valde non temperetur. Vnde Galenus statim in verbis sequentibus, alteram accep-

tionem

tionem puri addit, cum dicat. Nec non quodlibet aliud nominatur sincerū, quotiens ipsum per se tantūmodo impermixtum aliena materia est. Et constat, non esse ampliare priorem acceptionem, quia vinum tantū dilutum non est impermixtum, nisi ea que sensum fugiunt, vellis ac re ita sint. Dicit ergo Marsilius q̄ colera pura, a priuatione mixtionis, aliquando est pura a sinceritate qualitatis, vti colera zinzaria aut assata Galeni scilicet vitellina. Aliquando absq̄ ea excellentia qualitatis, est priuata miscella, sicut esset colera naturalis. Et talis per se leuior est super naturam, ob subtilitatem substantie, quam mixta pituite. Puritatem autē hic reprobata, & nature infestā, dicit, esse illam, que talis est ob excellentiam qualitatis. Et sic tenendum est purum a puritate qualitatis, etiā pro maiori parte esse impermixtū, quia sepe ex mixcella temperatur superbia qualitatis, & sic permixtum, est etiam impurū vtroq̄ modo, quā solutionē ad sententiā Aui. Sentit gentilis eo loco. & certe mirū est, quā acriter ibi, ab vgone Marsilius dilanietur, habens pro firmo. Gale. de puro priuatione mixtionis eo cōmento etiā fuisse locutum, cū credat. Marsiliū duntaxat sem̄ i se, q̄ hoc cōtō fiat mentio de puro a victoria q̄litas. nec colera naturalis, q̄ sic purā Marsili⁹ vocat, talis est. v.g. dicit imo aliquod pituitosi humoris. aut aquosi excrementi comertiū habet. Solū ergo colera pura q̄ a puritate qualitatis potest intelligi, scdm Marsiliū. talis non est leuis super naturā. vt ex dictis Gal. eodē cōtō & .46. Prio se fallit Vgo. in eo qd̄ dicit. In eo cōmento non fieri mentionē de sincero priuatione mixtionis, secundū Marsiliū, imo ab illo narratio incipit, & de tali sincero generalizat intentionē, comodo ergo illud negabitur. & de hoc infra statim. Itē colera genita in state, & regimine calido, & reliquis circumstantiis. vt tertiana generetur, talis non dicetur sincera puritate qualitatis, vt Vgo. q̄ vitellina ac eruginosa proprius tales non dicantur, & illa prima rationabilis talis, priuatione comerti extranei humoris. Quod vero introducit ex Gal. scilicet colerā, aut citrinā, fm̄ literā antiq̄, aut crocēā fm̄ nouā, scilicet min⁹ fluzam ipsa vitellina. Gal. que per asationem fit. & talem comertio pituite aut aquosi excrementi. Et sic contra Marsiliū, nō dari puram priuatione mixtionis, hoc est precipuum fundamentū contra vgonem. q̄ dabitur aliqua colera naturalis puritate priuante mixtionem, & si de frequentiori euentu talis, mixta pituite inueniatur. Ob quod tertiana notha comuniter visitur in pratica, & tertiana pura, & cum hoc causon a colera vitellina Gale. & inde febris azinaria & prasina. si ab eis dari potest. Ad comendandum ergo absentiam purorū humorum, scilicet colere crassissime, & pituite, que exuperantia qualitatū oppositarum fiunt, & cum tali victoria, nature infestissima erunt, introduxit. q̄ sit videre in pratica sepe, coleram comertio pituite, & pituitam comertio colere, a quibus per continuam asationem ad vitelinam assa, & reliquas puriores potest fieri trāsitus, sepe magis cōsupta;

humiditate, tam acquisita quam naturali. cum omnes humores fluxibiles sint, & id humore actuali est necessum esse. Vocaret ergo vgo coleram puram, leuē super naturam, simili, que naturalis est, que licet mixta sit humori aquoso, nō est valde exicata, nec infesta, vti affata exicatione talis humiditatis, marfilius vero purā, scilicet naturalē priuatione pituite, aut melancolie impediētis resolutionē, & nature leuem, ob celerem resolutionē. Nec talem puritatē damnat Gal. in cōt. possent concordari hi doctores, penes maiorem, aut minorē miscellam illius pituitosi excrementi vt habens aliquam miscellā, pura dici possit, vt vinum exigua aqua dilutū. & sic non amittit nomen naturalis colere. Secus si copiā pituitosi humoris accumulasset, nam tunc grauis nature, & fundamentum esset ad prolixos morbos. sed si resolutorie queris ab Vgone, quomodo tertiana pura dicitur salutifera, eo q̄ colera est leuis super naturam. ipse comparat hanc terciānam, ad alios pendentes a colera preter naturali per adustionē, aut naturalis colere, aut aliorū humorum. que colere crasiores sunt in substātia, & inde difficilis resolutionis, accerrime aut in qualitatibus, & inde infestissime nature. qui doctor nō cōsentit. aliquam coleram puram priuatione mixtionis, que tali priuatione dicatur leuis nature, solum priuatione excelentie qualitatum. Sed in veritate ego non video, quid respōdere possit, secundū cōmvsūm nostre schole. de tertiana pura que fit putredine colere naturalis, colacione ad notham terciānam, que ex vitellina arabū, aut citrina fit cōmertio tenuioris, aut crasioris pituite. Non enim tenetur dicere puram esse breuiorem: necessario sic. tunc fiat argumentū quod fit autoritate Gal. in hoc cōt. qui & infra. cōt. illius (viride) detestatur valde colerā purā. Quid respōdebit? nisi cum marfilio, solū puram a puritate qualitatis reprobam esse, secus priuatione mixtionis humorum grauium, cohibentiū resolutiones. Ob quod modus marfilii planior est pro hac schola. imponitq; etiā in reprobatione marfilio, ipsum negasse purum priuatione mixtionis, esse huius cōti. cum Gal. de illo publicā mētionē faciat. Damus illud vgoni clare, nec est aliud fundamentum marfilii. Marfilius enim ad suum propositum non conducit, nisi q̄ colera pura, a puritate qualitatis sit intellecta a Gal. vt reprobetur. Non tamen ideo negabit, quod est suū fundamētum similiter dari purum priuatione mixtionis & nō semper cū victoria qualitatis. Sed tu statim cum vgone, Gal. non consentit in colera, illam acceptionem puri, cum infra cōt. allega. viride spumosum, dicat coleram naturalē animisisse serofam humiditatē, cum viridis fit, aut alio modo aducitur. Dic, q̄ iam fassus sumus coleram habere humorem actualem, & de hoc intelligere. & simul de aliqua miscella pituitosi humoris, que nō aufert talem puritatem, respectu illius que in terciānis nothis visitur. Quod si vltorius ad sententiā textus illucidādam dubites, ergo talis vomitio mixta non est commendanda,

da, quandoquidem morbum difficilis resolutionis protendit. Respondeo quod ratio morbi salubris non consistit, in breui aut proluxa terminatione, & si de per accidens inde conditione possit variare ex mixta ergo vomitione, colligo, non dominari nature, aliquem humorem superbissimi effectus. quia ex miscella temperatur per viam cause, & id significatur. dacto, quod talis morbus posset esse proluxior ex tali miscella, quam si a puro humore posset procedere. Saltim a colera naturali. & hic solum de signis agimus tutioribus, aut minus tutis. Aliqua addit thadeus in presenti, de triplici mixtione colere viteline, & citrine, & per vicinitatem, more nostre schole. & quilibet debet esse vomitus color. qui exigue frugis sunt, & parum consona litere ceteri. noue. que &c.

Sivero vomitio fuerit porracea: aut liuida: aut nigra: quicumque ex his fuerit color malum esse censendum est. **GAZ.**

De liuido ac nigro colore supra diffinitum iam est. Porracei vero nunc primum habuit mentionem, non habetis quidem proprium nomen, sed viridis porri appellatione, nisi aliquis velit e contrario a colore porraceo dictum esse porrum, non a porro porraceum. In quibusdam enim clara est deductio vocabulorum, ut cognoscat id quod a grammaticis prototypum nominatur, & quod ab eo deductum est. Quomodo de lacteo colore, in aliis vero haud quam clara est. Dicas enim licebit non a phenice (talis est fructus palme arboris) pheniceum, sed esse a pheniceo pheniceum dictum. Quemadmodum chranon (talis est aqua maris) non a ceruleo magis quam ceruleum ab eo. Itidem ochra & ochron id est croceus color in eandem seriem reponuntur, ac rhā vero dixi non ultima acuta, quo pacto aliquis dicet ochron id est croceum adolescentem & ochrā id est chroceā seu pallidā mulierem, sed penultima acuta. Ochra enim genus quoddam terre est cuius potissimum. A tica probatissima est. Hec igitur nunc semel sint a me prescripta, assidue enim in animo habeas oportet studendum esse nominibus tantum quantum ad illustriorem significationem eorum que dicimus ex illis iuuari possis reliquum vero tempus superuacuum existimabis ad studium rerum meliorem reponens. At vero gignitur in corpore quemadmodum crocea bilis per naturam habentibus ita porracea altera preter naturam, constatque ut hec sepe numero in ventriculo gignatur propter quorundam cruditatem esculentorum aut olerum, qualia, beta, cepabra, sica sunt, atque etiam interdum talibus nequaquam ingestis ratione egrotationis in venis gignitur ac decumbit, aut in ventre superiorem, aut inferiorem calorem in corpore indicans preter naturam atque excrementi proprietatem talis temperamento qualis predictorum olerum succus est. **G L O S A.**

Post vomitum magis utile iam propositum & enucleatum, locus est vituperandi alias vomitiones puras, malasque materias corpori dare indicantes. & sub triplici colore introductis, scilicet porraceo seu viridi, liuido, ac nigro. ceterus est Gal. dūtaxat de porraceo persequi, quia tractatu de deiectionibus & vrinis visum fuit, quanta sit malicia in colore nigro aut liuido. Quia tamen de vomitu nigro

mentio

mentio publica in textu sit, aliquid vtile de eo introducamus. Et in primis quod vomitio nigra non sit multum mala, cum Aui. 13. tert. cap. de vomitu dicat. ipsam minus malam vomitione sanguinea. que tamen aliquando utilis est. Notandum vomitum nigrum aut ad obscuritatem inclinari, & sit cõiter a melancholia naturali, quam sanguinis fecem appellamus, seu a sanguine tãtis per cõgelato. estque alter lucidior, qui sit ex adustione melancolie naturalis, aut colere. si contemplanis carbones, eos lucidos videbis. qualiter autem hanc preter naturalem melancoliam, feci vini cõparamus, cum naturali, id sit proprium, quia fex sanguinis est. In alio loco dicitur. sat est quod colore, feci vini similatur ipsa preter naturalis, residentia vero, ipsa naturalis, ei magis propinquat. Nunc dico vomitionem nigram vergentem ad luciditatem, maxime damnari, primam vero non sic. Immo forsam mitior est sanguinea. saltem collatione ad membra vnde prodeunt, nam lien est basis vomitionis fecalis, iecur sanguinee, scis autem quam disparis dignitatis sint. & alias solutiones habet ille textus Aui. quas per te vide. De porraceo vero notandum est. ex sententia Aui. & aliorum. quod si viriditas ad obscurum vergit, tale a frigido dominante induci, & ad lucidum peruenitur. Et tales apud eum autorem, indum azurinum vocari. si utique talis simul cum porracea ex esu aliquorum olerum, que exuere natura minime valet suo colore. Ob quod non pudeat ininterrogare, si eorum esculentorum precessit usus. Sic enim nulliustimoris erit vomitus talis. cum vero talis aut eruginosus, vitio interno appareat, tante nequitiæ sunt index, quante colera pralina & eruginosa, quas ostendit ea vomitio, & eruginosa magis. Vnde Aui. loco dicto. Damnatis indo & azurino. de porraceo & eo qui est ut flos eris subdit. quod sunt valde mali. & cõiter in apostemate iecinoris visitur. & quanto initio morbi proximior, tanto nequior. quia incendiū immensum protendit, quo talis humor gignitur, aut de nouo, aut ex alio humore ad id promptissimo. Sed quo loco sic nequam humor procreetur, bonum est aperiamus. ex Gal. presenti cõt. Ventrículo & venis. & si in epate raro inueniatur, quin ex templo ad ventriculum expellatur, ob dignitatem membri. qualiter autem in ventriculo generetur, & si tunc equiuoce colera dicatur, & si inde aueris saluus maneat. 3. coliget, vide gentilem doc. de humoribus. 1. primi. quare &c.

¶ Si idem homo oēs vomit calores: exitiale admodum est. SAL.
 Siue de predictis coloribus porraceo, liuido, nigro, sit proditum verbum omnes, siue etiam de aliis cum ipsis quicunque preter naturam habentur colores, vtrouis modo exitiosissimum est, indicantibus in corpore multas haberi difficiles affectiones.

G L O S A.

In illo laudabili vomitu supra cõmendato, sic erant illi humores commixti, quod forsam potius vnicum representaret colorem, quam varios. aut si plures, non sic viciosorum suorum, ut inde timeretur infirmo. Potissime cum tali miscela se temperarent. Sed in presenti textu, cum immediate, vomitiones

tiones damnasset, nigram, porraceam, liuidam & simillia. Iure optimo magis timendum est, si vomitio omnium precedentium fuerit colorum. Cum materia diuersa significetur, & tate nequitiæ, vt nulla pacificatio sit eorum comertio. Si ergo vni colori talium timebamus, quid si omnes concurrant? Ergo siue simul euomat hos colores, aut successiue siue alios quoscumque preter naturales, timendum est. ac plus mirandum naturam, ipsos pernecantes humores tolerasse, quam non succumbere statim, ipsis visis. Sed sane, natura dum potest, multa tolerat, sic quod venenum non infra illud ferarum, abscondat nobis sanis. 6. de locis affectis. Ergo si tales appareant, non poterit nisi monstruose a talibus cauere. vnde quando gentilis. 13. cap. de vomitu. Distinxit de vomitu diuerso cretice, aut symptomatice expulso, vt saluus sit, nene. necessario alius erit, a diuerso huius textus. Tantam enim nequitiam, durum esset ad diem creticam supportare. cuius inditium est. quod ab Aui. eo loco hic talis variis, censetur deterior nigro. Et licet gentilis. duntaxat de nigro fecali (de quo nos supra) intelligat, ego crederem de nigro etiam pessimio. quia variis inimicis naturam certare ostenditur, & non inferioris malicie ad humorem nigrum. Et dactilo quod fel nigrum, sursum aut deorsum exiens, letale sit, saltem in initio. 4. apho. adhuc potest, incrementum esse malicie, in celeriori obitu. Ob quod bene antiqua litera huius textus, non solum predicat talem vomitionem variam, letalem, verum & infirmum esse morti contiguum, cum talia apparent. Reliquæ aut vomitiones etiam varie, que suspecte essent, credimus, sint indo & azurino colore, flauo, rubro, & similibus stipate. quare &c.

Vomitio liuida si graue olet: occyssimam indicat abolitionem. GAL.

Talis enim vomitio putredinem indicat cum extinctione si que, supra diximus, in animum reuocentur.

G L O S A.

Aliquali consideratione eget hec litera, presertim noue translationis, cum odorem summe fetidum, vomitioni liuide immiscuit. Nam si superius dicta in animum reuocamus, vt Gal. monet. Talis liuidus color frigiditudo consonus est, & caloris naturalis extinctioni. Que vero frigida, longinqua a fetore, priuata euaporatione. Ob quod de vomitione viridi, vt antiqua litera aiebat, iustius est sentire, que calorem exuperantem indicabat. vbi putridus vapor & fetor facile concitabitur, nisi esset, quod pessime putredines sepe inueniuntur sub lento calore, vti de febribus pestilentialibus singulariter Gal. 9. de simplicibus cap. de terra samia in fine. aut dactilo quod ab excessiuo colore initietur, per extinctionem natiui, colorem liuidum possunt representare. Etiam sit vestigium vtriusque, simul preter naturalis fetore, naturalis extincti, siuore. Quid igitur ex tanta putredine, cum calore naturali sic exiguo, expectari poterit? Sane nihil, preter mortem. cum vix calor integer naturalis, tante non possit obistere putrefactioni. idem de hoc vomitu Gal. 3. de morbo. vulg. commentario. 2. in fine, quare &c.

Omnis

COmnis subputris ac fetid⁹ odor in oī vomitiōe malus est. **SAL.**

Constat enim vt quauis affectione permisceatur putredo ea ipsa deterior euadat.

G L O S A.

Vomit⁹ naturaliter non est obnoxius fetori, ideo si ipso omnino priuetur, non est taxandus. Sicut deiectio aut vrina. semper tamen vituperandum, si putrido odori vomitio iungatur, quia vestigiū putredinis ostenditur. Quia tamē sub aliis coloribus aliuido, potest sentiri talis fetor, inde est q̄ temperauit sententiam. per verbum malum. cum superiori textu. subitam mortem significare dixerit. Scis enim q̄ verbum malum, in signis malis primum gradum obtinet. i. de crisi. Etiam locutus est per verbum malum. quia odor potest inesse parti, & nō toto & representare totā rem putridam. Si igitur ex colore, modo substantie, & aliis, vomitus non vituperet^r, sat est malo odore, malū significare, & si exitialis nō sit. quare &c.

De screatione.

caput. viii.

Creatio in omni dolore q̄ affligat circa pulmonē & costas cito p̄opteq̄ scretur necesse est. **SAL.**

V E R B V M cito significat inter initia egrotationis prompte vero pro eo quod est facile ac propense dictū est, id vero significat cito ac sine dolore vacuari screationē. Fieri enim cito aliquid intelligimus bifariam, tum vt omnis principium morbi, tum etiam vt tempus adiunctum functioni significetur. Prompta enim screationis vacuatio id est propensa, ac facilis est, quotiens nec vehemens in thorace dolor infestet (hic enim interpellat sistitq̄ in medio priusq̄ absoluatur nascentem adhuc thoracis functionem) nec vires definit, he enim accumbunt in media functione, ita vt inchoatum in absolutumq̄ officium restet. Quinetiam ipsa scretio si vehementer fuerit glutinosa oblita tenacius membris excurrensq̄ sepenumero subsistit fistulis agglutina pulmonis. Quomodo si fuerit admodum crassa difficulter excurret, ac longiore temporis tractu male affici cogit, atq̄ etiam stipatur in quibusdā itineribus angustiis & obeam rē nonnullis strangulari cōtingit. Ceterū ea ipsa materia si admodū tenuis & aquosa est, vix sereat, vt q̄ circiter in pulmone circumfluat, hec em̄ prima causa vacuationis est, quā etiam continuam nominant. Duplex enim prima causa est (quemadmodum dictum est, dum ageretur de causis) tum materie vitium, tum etiam id quod initium habeat motionis. Itaq̄ motionis initium ex facultate mouente thoracem in tussientibus est. Id enim libro de causis accidentium definitum iam est. Violenta vero contractio eius facit vt spiritus feratur foras vehementer, huius vero vehementie refert secum materiam conditam in fistulis pulmonis, que quidem aspere arterie sunt. Quotiens ergo thorax valide suo fungatur officio & humor in fistulis pulmonis conditus modice crassus sit, facile scretur. Si vero neutrum existat, difficile egreq̄:

Quod

Quod si ex predictis causis altera sit, altera desit vacuatio, inter optimam ac deterrimam media accidet, & ut in totum dicatur prout magis ac minus cause intenduntur aut exsoluuntur eorum quidam facilius, quidam difficilius expuunt. Quid igitur sit prompte excreare perspicue pariter ac vere perpensum iam est. Si igitur id est verum, quemadmodum est, verum quoque erit ut cito excreetur. Non enim adiunctum ipsi tussedini tempus, sed primū morbi tempus significat, de quo per sententias dixit in morbo costali si scretio statim inter initia extitit breuem egritudinem fore ostendit, ut si quis de tempore functionis intelligat esse cito dictum, quod quidem docui in verbo prompte contineri peccabit bifariam principio ut tempus ab eo sit bis considerate proditum omittatur vim alioquin obtinens maximam. Ceterum ut non ob hec solum, sed etiam propter ea que sunt proxime dicenda. Ita intelligi conueniat dum eam ipsam enarrabimus dictionem ostendetur.

G L O S A.

Incauitate thoracis cum plurima sint membra, ipsumque cor apostemari non possit, sic ut ipsius percuratiōi intendat medicus, reliqua membra, apostema posse pati, non est qui ambigat. Ut pulmonem, costarum membranas, mediastinum, ac septum transuersum, que membra licet omni apostemati sint obnoxia, pulmo calidis & frigidis promptus est, cetera promptius calidis. Videndum cōt. illius acidum eructantes, nec obstat membranas esse frigida membra, & sic ad frigidos morbos esse promptiora, illa enim configuratio potius compositioni ipsorum respondet, quam crasi. Quia enim sunt solide compaginis, non sinunt se penetrare, nisi a calidissimis, subtilissimisque humoribus. Magnaque habenda est solertia in cognoscendis talibus passionibus, ne differas ad cognoscendum. 6. apho. Notandumque vltius, ut sumitur de mente Gal. in cōt. illius paroxismos & hic, & mille locis, quod ab omni apostemate iusta conditionem sue cutis emanat icor, seu erugo, hoc est pars aliqua subtilior illius humoris, quo apostema fit. quod non est exiguum fundamentum prohibendi frigidam, in apostematibus pelicularum, ac inspirationem summe frigidam. Quicquid sit de discrasia febrili. Quod igitur sic resudat, aut plus emanat tempore succedente, necessum est ipsum pulmonem, qui sui dilatatione partes pectoris consequitur, imbibere, sui raritate, ac tandem intra se recipere, & per tussim, per viam publicam asperie arterie expellere. Hoc enim membrum internam & externam cauitatē habet. 4. primi cap. 1. Hoc vero per tussim, cui ministrat aer egrediens & congregiens. Cum tussis, nihil aliud sit quam motus harū partiū a virtute factus, a re ledēte incoactus, ut ipsam expellat. de morbo & symptomate. quod igitur sensibile sic expellit, scretus aut sputum dicitur. Ex quo litera p̄sens, ad dolores materiales apostemosos est referenda. Nam in passionibus absque humore, aut citra has sedes. potest esse tussis absque scretu,

sreatu. Idem in materialibus, si sit materia cruda. Ob quod videbis, quam
 intime Gal. 1. de crisi loquatur. cum signa pleuresis introduxit, de tussi
 inuit, statum dispositionis significare, cum sica aut humida est, non ipsam
 dispositionem, aut particulam affectam. Aui. autem prima. 4. inde signis
 febriū apostematum, tussim ipsam inter signa membri affecti posuit. In eo
 quod dixit autor, dolet circa pulmonem, datur intelligi, in presentiarum
 non intelligi ipsum pulmonem affectum esse. Quicquid sit de ancipiti iu
 dicio auerois, circa dolorem ipsius. Nam refert multum dicere circa tale
 membrum aut in tali membro ex Gal. in. 4. apho. cōt. 70. Nec ille consi
 derationes facilis, aut difficilis expulsionis, ex fistulis pulmonis de quibus
 Gal. in cot. presenti. cogunt nos sentire, pulmonem ipsum priuatim affe
 ctum. quia totum illud, ad humorem venientem aliunde, potest acom
 modari. Sentit ergo textus noster, necessum esse, pro predicenda incolu
 mitate in his apostematibus, sreatum ipsum subito prompte exire. Sed
 pro aperienda magis huius textus materia, vnum vtile queramus, quare
 Hip. in principio tractatus vrinarum, ac deiectionum, vtriusq; lauda
 bilem introduxit, quam in egris imitaremur. Tantum enim vicii signa
 habent, quantum a naturali conditione elongantur in materia autem ista
 sreatus, non introduxit aliquem, quem imitaremur, aut in cuius recessu,
 vituperium esset distantibus. Respondemus bifariam. Primo q̄ delectio
 & vrina in sanis habent certam formam, quam imitari in egris laudis est,
 non est autem in sanis horum membrorum destinata superfluitas, & si qua
 est, salua est, que adhuc opere lingue completur, quam saluosam dispo
 sitionem, si superfluitates egrorum ex his membris exeuntes, imitaren
 tur, non laudi, sed vituperio esset, quia ex eo immature censerentur, aut
 melius. vt supra, laudabilior deiectio, & vrina introducta est in egris, que
 parum distabat ab illis, que perfecta valitudine videbantur. Et ita in pre
 senti introducitur sreatus ac textibus sequentibus, sub maxima vicinitate
 ad superfluitatem que in sanis corporibus ex his mēbris expellitur. ex ali
 quo superfluo debite passo in pulmone aut pectore, vt summo mane con
 sueuere homines, aliquem expellere. tussim parua, ad quam etiam quādoq;
 voluntarie cōmouetur. Nam hoc verbū sreatus, cū absolute profert, in
 telligitur de optime cōdicionato. Nam vbi est humoris alicuius victoria,
 non potest iuste sreatus dici. Primo de crisi, sed sputum. vnde rectior no
 ua litera. que per verbum sreatus loquitur. Vnde Gal. eo loco. sreatus
 vero cū est similis sreatui sanorum exquisite, tunc predicta instrumenta
 anhelicus sunt sana. Quod totū refert ad dispositionē sanam. Ac si clarius
 dixisset, & egrotantibus, in his sedibus, est horum membrorū melior di
 spositio, cum sreatus inde exiens, propinquat sreatui sanorum. Puta qui
 albus sit & planus exacte. Ob quod Aui. de sputo pleureticorum, lauda
 bile